

Bryssel 7.7.2021
COM(2021) 373 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus 2020

{SWD(2021) 177 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Kilpailupolitiikkaa koskeva kertomus 2020

1. Johdanto

Tämä kertomus on Ursula von der Leyenin johtaman komission ensimmäinen katsaus kilpailupolitiikan kehitykseen¹. Kertomuksessa käsitellään EU:n kilpailupolitiikan kehitystä vuonna 2020, ja se on myös 50. komission Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle laatima kertomus.

EU:n kilpailupolitiikan legitimiys perustuu perussopimukseen, joissa unionille on annettu tällä alalla yksinomainen toimivalta välttämättömänä välineenä sisämarkkinoiden toiminnan tukemiseksi.² Yli 60 vuoden ajan EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpano on ollut ratkaisevan tärkeää eurooppalaisiin arvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen, oikeusvaltioperiaatteeseen ja luottamukseen, perustuvan Euroopan talouden säilyttämiseksi ja edistämiseksi. Kilpailupolitiikka kehittyy myös yhteiskunnan, talouden ja sääntelyn muutosten myötä. Kun EU:lla on nyt vastassaan yksi kaikkien aikojen suurimmista kriiseistä, EU:n vahva kilpailupolitiikka on tärkeämpää kuin koskaan aiemmin. Sillä voidaan parantaa talouden dynaamisuutta, joka on olennaista elpymisen nopeuttamiseksi.

Von der Leyenin komission ensimmäisenä vuonna EU:n kilpailupolitiikalla oli keskeinen asema komission pyrkimyksissä reagoida covid-19-pandemian aiheuttamaan terveys- ja talouskriisiin ja selviytyä siitä. Kilpailupolitiikka oli myös ensiarvoisen tärkeä keino helpottaa elpymistä ottaen samalla huomioon EU:n talouden vihreä ja digitaalinen siirtymä. Puheenjohtaja von der Leyenin johtavalle varapuheenjohtajalle Vestagerille osoittaman toimeksiantokirjeen³ mukaisesti komissio pyrki edelleen varmistamaan, että kilpailusäännöt soveltuvat nykyaikaiseen talouteen, että niiden noudattamista valvotaan tiukasti ja että ne edistävät vahvaa eurooppalaista teollisuutta sekä EU:n sisällä että maailmanlaajuisesti.

Kilpailupolitiikkaan liittyvät välineet osoittautuivat vuonna 2020 merkityksellisiksi, joustaviksi ja nopeasti mukautettaviksi poikkeukselliseen terveys- ja talouskriisiin. Reagoimalla ja mukautumalla tilanteeseen nopeasti komission kilpailupolitiikan avulla voitiin vastata EU:n teollisuuden ja kansalaisten tarpeisiin ja säilyttää samalla kilpailukykyiset markkinat. Tämä korostui useissa toimissa, jotka mahdollistivat julkisen tuen antamisen nopeasti reaalityökaluun tai olivat osa laajempaa poliittista ohjelmaa, jolla pyritään palauttamaan kestävä kasvu ja välttämään samalla tarpeettomia markkinavääristymiä.

¹ Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2019–2024 – Kunnianhimoisempi unioni – Ohjelma Euroopalle, Euroopan komission puheenjohtajaehdokas Ursula von der Leyen, ks.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/political-guidelines-next-commission_fi_0.pdf

² SEUT-sopimuksen 3 artikla.

³ Toimeksiantokirje johtavalle varapuheenjohtajalle Vestagerille, 1.12.2019. Ks.

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf

Komissio esitti 13. maaliskuuta 2020 antamassaan tiedonannossa koordinoituja taloudellisista toimista covid-19-epidemian vaikutusten lieventämiseksi⁴ eri vaihtoehtoja, jotka jäävät EU:n valtiontukivalvonnan ulkopuolelle ja jotka jäsenvaltiot voisivat toteuttaa ilman komission hyväksyntää. Näihin kuuluivat kaikkien yritysten hyväksi tarkoitetut toimenpiteet, jotka koskivat palkkatukia sekä yritys- ja arvonlisäverojen tai sosiaaliturvamaksujen maksamisen keskeyttämistä sekä taloudellinen tuki suoraan kuluttajille esimerkiksi korvaamalla peruutettuja palveluja tai lippuja, jota asianomaiset toimijat eivät korvaa.

Komissio hyväksyi 19. maaliskuuta 2020 tilapäiset valtiontukipuitteet⁵ talouden tukemiseksi ja tarkisti niitä useita kertoja covid-19-kriisin edetessä. Lisäksi komissio antoi 8. huhtikuuta 2020 tilapäisiä puitteita koskevan tiedonannon⁶, jossa esitetään tärkeimmät arviointiperusteet, joita komissio käyttää arvioidessaan yhteistyöhankkeita, joilla pyritään puuttumaan välttämättömien tuotteiden ja palvelujen tarjontapulaan koronavirusepidemian aikana. Samalla komissio otti käyttöön useita toimenpiteitä toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja jatkoi EU:n sulautumissääntöjen täytäntöönpanon varmistamista, jotta voidaan välttää markkinavoiman kasvu kriisin varjolla.

Komissio toteutti vuonna 2020 merkittäviä toimintapoliittisia aloitteita varmistaakseen, että kilpailusäännöt ovat edelleen tarkoituksenmukaiset ja että niillä pystytään vastaamaan täysin digitaalimarkkinoiden rakenteellisiin ongelmiin ja puuttumaan ulkomaisiin tukiiin, jotka vääristävät kilpailua EU:n markkinoilla. Komissio esitti esimerkiksi ehdotuksen digimarkkinasäädökseksi ja julkaisi ulkomaisia tukia koskevan valkoisen kirjan käynnistääkseen keskustelun siitä, miten ulkomaisten tukien mahdollisiin sisämarkkinoita vääristäviin vaikutuksiin voidaan puuttua.

Komissio osoitti olevansa valmis käyttämään kilpailupolitiikkaa yhtenä elementtinä elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon valmistelussa⁷. Komissio on avustanut jäsenvaltioita elpymis- ja palautumissuunnitelmien laatimisessa myös kilpailupolitiikan näkökulmasta ja julkaissut useita ohjeellisia malleja jäsenvaltioiden avuksi kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien laadintaa varten sen varmistamiseksi, että ne ovat EU:n valtiontukisääntöjen mukaisia.

Sen lisäksi, että EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon keinoin vastattiin pandemiasta aiheutuneisiin välittömiin haasteisiin, sillä edistettiin vuonna 2020 vuosien 2019–2024 pitkän aikavälin tavoitteita, joita ovat muun muassa ”Euroopan digitaalinen valmius”, ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma” ja ”ihmisten hyväksi toimiva talous”. Komission ehdotukseen vuosien 2021–2027 monivuotiseksi rahoituskehikseksi sisältyi merkittävä muutos, sillä siinä

---

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle ja Euroopan keskuspankille, Euroopan investointipankille ja euroryhmälle: Koordinoidut taloudelliset toimet covid-19-epidemian vaikutusten lieventämiseksi, COM(2020) 112 final.

⁵ Komission tiedonanto: Tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkessä covid-19-epidemiassa (EUVL C 91I, 20.3.2020, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna komission tiedonannoilla C(2020) 2215 (EUVL C 112I, 4.4.2020, s. 1), C(2020) 3156 (EUVL C 164, 13.5.2020, s. 3), C(2020) 4509 (EUVL C 218, 2.7.2020, s. 3), C(2020) 7127 (EUVL C 340I, 13.10.2020, s. 1) ja C(2021) 564 (EUVL C 34, 1.2.2021, s. 6).

⁶ Komission tiedonanto: Tilapäiset puitteet yritysten yhteistyöhön liittyvien kilpailunrajoituskysymysten arvioimiseksi meneillään olevasta covid-19-epidemiasta johtuvissa kiireellisissä tilanteissa, EUVL C 116, 8.4.2020, s. 7.

⁷ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta, COM(2020) 408 final, 28.5.2020.

kilpailupolitiikka sisällytettiin [sisämarkkinaohjelmaan](#) omana osionaan. Näin taataan vakaa rahoitus toimenpiteille, joilla parannetaan täytäntöönpanon valvontavalmiuksia komissiossa ja esimerkiksi kehitetään edistyneitä tiedonhankinta- ja tutkintamenetelmiä. Rahoituksen avulla komissio voi myös vahvistaa yhteistyötään julkishallinnon elinten kanssa sekä EU:ssa että sen ulkopuolella.⁸

2. EU:n kilpailupolitiikasta apua covid-19-pandemian vaikutusten lieventämiseen

2.1 Jäsenvaltioiden covid-19-tukea helpotettiin valtiontukipolitiikalla

Kun covid-19-pandemia levisi nopeasti ja aiheutti merkittäviä haitallisia vaikutuksia EU:n talouteen vuonna 2020, kansalliset ja EU:n poliittiset päättäjät joutuivat reagoimaan nopeasti useilla rintamilla torjuakseen tätä ennennäkemätöntä uhkaa. Määrätietoisiin toimiin sisältyivät erityisesti 750 miljardin euron [NextGenerationEU-elvytysväline](#)⁹, vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivointi¹⁰ ja erilaisten lääkinnällisten laitteiden, kuten hengityskoneiden, hengityssuojainten ja lopulta rokotteiden yhteishankinta.

EU:n kilpailupolitiikasta tuli tässä yhteydessä tärkeä osa talouden vakauttamiseen tähtäävää kriisitoimintaa. Tämä koski erityisesti valtiontukipolitiikkaa. Hyvin kohdennettu julkinen tuki oli ratkaisevan tärkeässä asemassa terveille yrityksille aiheutuneiden vahinkojen torjumisessa ja taloudellisen toiminnan jatkuvuuden turvaamisessa. Samalla komissio varmisti, että julkinen tuki tavoittaisi apua tarvitsevat yritykset ja että haitallista kilpailua tuista vältettäisiin.

Kriisin alussa hyväksytyissä [tilapäisissä puitteissa](#)¹¹ vahvistettiin edellytykset, joiden mukaan komissio pitää tukea SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisena (tuki, joka ”on tarkoitettu jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen”). Tilapäisiä puitteita muutettiin vuonna 2020 useita kertoja, mikä osoittaa, että komissio pystyy mukauttamaan sääntöjä kriisin luonteen muuttuessa.

Huhtikuussa 2020 puitteita laajennettiin niin, että niihin sisältyi tuki yrityksille, jotka kehittävät, testaavat ja valmistavat koronaviruksen torjunnan kannalta tärkeitä tuotteita, kuten rokotteita, lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, desinfiointiaineita ja suojavarusteita, sekä palkkatuki ja veronlykkäysjärjestelmät.¹² Toukokuussa 2020 hyväksytyn toisen muutoksen

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/690, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, sisämarkkinoita, yritysten, mukaan luettuna pienten ja keski suurten yritysten, kilpailukykyä, kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehualaa ja Euroopan tilastoja koskevan ohjelman (sisämarkkinaohjelma) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 99/2013, (EU) N:o 1287/2013, (EU) N:o 254/2014 ja (EU) N:o 652/2014 kumoamisesta, EUVL L 153, 3.5.2021, s. 1–47.

⁹ NextGenerationEU-väline (osa vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä) on 750 miljardin euron väliaikainen elpymisväline, jonka avulla korjataan koronaviruspandemian aiheuttamia välittömiä taloudellisia ja sosiaalisia vahinkoja. Elpymis- ja palautumistukiväline on keskeinen osa NextGenerationEU-välinettä, ja siitä myönnetään 672,5 miljardia euroa lainoja ja avustuksia EU:n jäsenvaltioiden toteuttamien uudistusten ja investointien tueksi. Ks. Neuvoston asetukset (EU, Euratom) N:o 2020/2093, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vahvistamisesta (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 11–22).

¹⁰ SEUT-sopimuksen 121 artikla ja 126 artikla.

¹¹ Komission tiedonanto: Tilapäiset puitteet valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkessä covid-19-epidemiassa, EUVL C 91I, 20.3.2020.

¹² Tässä tilapäisten puitteiden voimassaolon jatkamista koskevassa muutoksessa vahvistetaan edellytykset, joiden mukaan komissio pitää tukea SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisena (tuki tietyntaloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla).

myötä vahvistettiin kriteerit, joiden perusteella jäsenvaltiot voisivat toteuttaa pääomituksia ja myöntää etuoikeudeltaan huonompaa velkaa sitä tarvitseville yrityksille. Kesäkuussa 2020 tehdyllä kolmannella muutoksella tilapäisiä puitteita laajennettiin, jotta jäsenvaltiot voisivat myöntää julkista tukea kaikille mikro- ja pienyrityksille, vaikka niillä olisi ollut taloudellisia vaikeuksia jo 31. joulukuuta 2019. Lokakuussa 2020 hyväksyttiin neljäs muutos, jolla tilapäisten puitteiden soveltamista jatkettiin kuudella kuukaudella 30. kesäkuuta 2021 saakka ja jonka mukaan pääomistustukea on mahdollista myöntää 30. syyskuuta 2021 saakka. Covid-19-pandemian toisen aallon ja kriisin alun perin odotettua pidemmän keston vuoksi tammikuussa 2021 hyväksytyllä viidennellä muutoksella jatkettiin kaikkia tilapäisissä puitteissa vahvistettuja toimenpiteitä, kuten pääomistustoimia, 31. joulukuuta 2021 saakka ja laajennettiin tilapäisten puitteiden soveltamisalaa korottamalla niissä vahvistettuja enimmäismääriä ja sallimalla tiettyjen takaisin maksettavien instrumenttien muuntaminen suoriksi avustuksiksi vuoden 2021 loppuun saakka.

Komissio hyväksyi hyvin lyhyessä ajassa useita tilapäisten puitteiden mukaisia valtiontukipäätöksiä, joiden nojalla jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä covid-19-pandemian taloudellisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2020 komissio hyväksyi 598 covid-19-pandemiaan liittyvää valtiontukipäätöstä.¹³ Komissio hyväksyi kyseisenä aikana valtiontukea arviolta 3,08 biljoonan euron arvosta.¹⁴ Useita näistä tukitoimenpiteistä on osin rahoitettu koheesiopolitiikan välineistä, erityisesti kahdesta hätätoimenpidepaketista, joita komissio on ehdottanut ja jotka Euroopan parlamentti ja Eurooppa-neuvosto ovat hyväksyneet vuonna 2020. Kyseessä ovat koronavirusinvestointialoitteet CRII ja CRII+.

Useat jäsenvaltiot ilmoittivat ”kehysjärjestelmistä”, joista myönnetään eri talouden aloille erimuotoisia tukia, kuten pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) suunnattua tukea. Esimerkiksi Ranska ilmoitti 7 miljardin euron kehysjärjestelmästä, jolla tuetaan erityisesti pk-yrityksiä. Malli sisälsi useita tukimuotoja, kuten suoria avustuksia, edullisia lainoja ja valtiontakauksia lainoille.¹⁵ Useat jäsenvaltiot, muun muassa Tanska, Bulgaria, Kreikka, Italia, Romania, Belgia ja Slovakia, ilmoittivat erityisesti pk-yrityksille myönnettävästä tuesta. Pk-yrityksille myönnettiin tukea eri muodoissa, esimerkiksi verojen lykkäyksinä (Tanska)¹⁶, valtiontakausjärjestelminä (Bulgaria)¹⁷ ja avustuksina, jotka kattoivat olemassa olevien velkasitoumusten korot (Kreikka)¹⁸.

¹³ Luku sisältää päätökset, jotka on tehty tilapäisiä puitteita tukevan poikkeuksellisen oikeusperustan sekä muissa kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa sovellettavien valtiontukisääntöjen nojalla. Luku sisältää myös myöhemmät muutokset aiemmin tehtyihin päätöksiin.

¹⁴ Summaan sisältyvät tilapäisten puitteiden nojalla hyväksytyt valtiontukitoimenpiteet, kaikki covid-19-pandemiaan liittyvä valtiontuki, joka on hyväksytty muiden valtiontukisääntöjen nojalla, ja oikaistut määrät, jotka sisältyvät myöhempiin muutospäätöksiin.

¹⁵ Asia SA.56985 (2020/N) France – COVID-19: Régime cadre temporaire pour le soutien aux entreprises, komission päätös, 20.4.2020.

Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202017/285598_2149988_102_2.pdf

¹⁶ Asia SA.57027 (2020/N) Denmark COVID-19: Credit facility and tax deferrals linked to VAT and payroll tax (alv:hen ja työnantajamaksuihin liittyvä luottojärjestely ja verojen lykkäykset), komission päätös, 30.4.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202019/285826_2153371_56_2.pdf

¹⁷ Asia SA.56933 (2020/N) Bulgaria – COVID-19: intermediate SME loan guarantee program (pk-yritysten lainat takausjärjestelmä), komission päätös, 8.4.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202015/285460_2146849_41_2.pdf

¹⁸ Asia SA.56839 (2020/N) Greece COVID-19: Support to SME loan obligations in the form of grants under the Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak (tuki pk-

Useat jäsenvaltiot ilmoittivat tuesta [koronavirukseen liittyvien tuotteiden](#) tutkimusta, kehitystä, testausinfrastruktuuria ja tuotantoa varten.¹⁹ Esimerkiksi Saksa ilmoitti kehysjärjestelmästä, jolla tuetaan koronaviruksen kannalta merkityksellisten tuotteiden tutkimusta, kehittämistä, testausta ja tuotantoa.²⁰

Maailmanlaajuinen pandemia iski voimakkaasti [liikennealaa](#). Komissio hyväksyi vuonna 2020 42 päätöstä, joilla sallitaan valtiontuki lentoyhtiöille, lentoasemille ja maahuolintayrityksille covid-19-pandemian aiheuttamien likviditeetti- ja pääomatarpeiden täyttämiseksi. Useat lentoyhtiöt, muun muassa Air France, Lufthansa, SAS, Austrian Airlines, airBaltic, Blue Air, KLM, Nordica, Alitalia ja Brussels Airlines, saivat tukea tilapäisten puitteiden (SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan) nojalla.²¹ Lentoyhtiöille myönnetty tuki sallittiin myös SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja pelastamis- ja rakenneuudistustukea koskevien suuntaviivojen²² nojalla. Komissio esimerkiksi hyväksyi ranskalaiselle lentoyhtiölle Corsairille myönnetyn valtiontuen. Koronaviruspandemia pahensi entisestään yhtiön taloudellisia vaikeuksia. Näin ollen valtiontuki koostui kahdesta erillisestä toimenpiteestä: Corsairille myönnettiin 106,7 miljoonaa euroa rakenneuudistuksia varten ja 30,2 miljoonaa euroa koronaviruspandemian aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi.²³ Portugalilainen lentoyhtiö TAP ei täyttänyt edellytyksiä tilapäisten puitteiden mukaiselle tuelle, koska yritys oli taloudellisissa vaikeuksissa jo ennen 31. päivää joulukuuta 2019. Komissio hyväksyi 1,2 miljardin euron pelastamislainan TAPille.²⁴ Komissio hyväksyi myös järjestelmiä, joiden tarkoituksena on korvata alueellisille ja paikallisille julkisen liikenteen yrityksille sulkutoimista ja muista toimenpiteistä aiheutuneita vahinkoja.²⁵ Liikennealalle myönnettävän tuen lisäksi komissio hyväksyi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet kriisistä erityisesti kärsivien yritysten hyväksi esimerkiksi matkailu-, kulttuuri-, hotelli- ja ravintola-alalla sekä vähittäiskaupan alalla.²⁶ Lisäksi komissio hyväksyi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan

---

yritysten lainavelvoitteita varten avustusten muodossa valtiontukitoimenpiteitä talouden tukemiseksi tämänhetkessä covid-19-epidemiassa koskevien tilapäisten puitteiden nojalla), komission päätös, 8.4.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202016/285303_2147455_84_2.pdf

¹⁹ Esimerkiksi Italia (SA.56786), Belgia (SA.57173 ja SA.57057), Ranska (SA.57367), Malta (SA.57204 ja SA.57075) ja Tšekki (SA.56961 ja SA.57071).

²⁰ Asia SA.57100 Germany – COVID-19: Federal Framework Aid for COVID-19 related R&D, investments in testing infrastructures and production (liittovaltion puitetuki covid-19-pandemiaan liittyvälle tutkimukselle ja kehitykselle, investoinnit testausinfrastruktuureihin ja tuotantoon), komission päätös, 28.4.2021. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57100

²¹ Ks. asiat SA.57082, SA.57153, SA.57369, SA.57543 ja SA.58342, SA.57539, SA.58101, SA.57026, SA.56943, SA.57116, SA.57586, SA.58114, SA.57544.

²² Komission tiedonanto: Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen, EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1–28.

²³ Asia SA.58463 France – Restructuring aid for Corsair (rakenneuudistustuki Corsairille), komission päätös, 11.12.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58463

²⁴ Asia SA.57369 COVID-19 – Aid to TAP (tuki TAPille), komission päätös, 10.6.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57369

²⁵ Esimerkiksi asia SA.57675 (2020/N) Germany COVID-19 – scheme for regional and local public passenger transport (alueellista ja paikallista julkista henkilöliikennettä koskeva ohjelma), komission päätös, 7.8.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202033/287584_2180796_60_2.pdf

²⁶ Esimerkiksi asia SA.58214 Ireland – COVID-19 Adaptation Fund for the Re-Opening of Tourism and Hospitality businesses (sopeuttamisrahasto matkailu- ja majoitusyritysten uudelleenavaamista varten), ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58214

(tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi) nojalla useita päätöksiä esimerkiksi itsenäisille ammatinharjoittajille aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta, yritysten tukemisesta kiinteiden kustannusten osalta ja urheilutapahtumien peruuttamisesta aiheutuneiden tappioiden korvaamisesta.²⁷

Lisäksi komissio hyväksyi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla joukon valtiontukitoimenpiteitä, jotka on suunnattu tietyille alueille jäsenvaltioissa. Esimerkiksi Saksa ilmoitti 46 miljardin euron rahastosta ('BayernFonds'), josta Baijerin yrityksiä voidaan tukea myöntämällä niille likviditeettiä ja pääomatukea takausten, pääomapohjan vahvistamisvälineiden ja tuettujen velkainstrumenttien muodossa.²⁸ Lisäksi hyväksyttiin valtiontukitoimenpiteitä Belgian Vallonian ja Brysselin alueille sekä Friuli-Venezia Giulian ja Etelä-Italian alueille.²⁹

Komission hyväksymät määrät vaihtelivat voimakkaasti eri jäsenvaltioiden välillä. Erot selittyvät osittain sillä, että jäsenvaltioiden taloudet ovat erikokoisia.

Hyväksytystä valtiontuesta 51,5 prosenttia oli Saksan ilmoittamia. Italian ilmoittamien toimenpiteiden osuus koko hyväksytyn valtiontuen määrästä oli noin 14,7 prosenttia, kun taas Ranskan ilmoittaman tuen osuus oli 13,9 prosenttia. Espanjan ilmoittaman tuen osuus koko hyväksytyn valtiontuen määrästä oli 4,8 prosenttia, kun taas Puolan ilmoittama tuki muodosti siitä noin 2 prosenttia ja Belgian ilmoittama tuki 1,8 prosenttia. Muiden jäsenvaltioiden ilmoittamien tukien arvioidaan olevan 0,01–1,5 prosenttia arvioidusta 3,08 biljoonan euron kokonaismäärästä. Valtiontukitoimenpiteiden todellinen taloudellinen vaikutus riippuu niiden toteuttamisesta, ei talousarvioista. Tämän vuoksi komissio seuraa covid-19-pandemiaan liittyvien valtiontukitoimenpiteiden toteutusta ja mukauttaa valtiontukistrategiansa sisämarkkinoiden tilanteen mukaan.

Kaikkien 27 jäsenvaltion Euroopan komission kahteen peräkkäiseen kyselyyn antamista vastauksista selvisi, että vuoden 2020 maaliskuun puolivälistä joulukuun loppuun käytettiin tosiasiallisesti noin 544 miljardia euroa tukea, jota oli tuolloin hyväksytty 2,96 miljardia euron arvosta. Absoluuttisesti ilmaistuna voidaan todeta, että jäsenvaltioiden toimittamien

---

Asia SA.57595 Croatia – State Aid Programme of the Ministry of Culture to Support the Economy in the Current COVID-19 Outbreak (kulttuuriministeriön valtiontukiohjelma talouden tukemiseksi tämänhetkessä covid-19-epidemiassa), ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57595

Asia SA.59048 Denmark – COVID-19: Aid to cafés, restaurants, bars, nightclubs, venues & their suppliers (tuki kahviloille, ravintoloille, baareille, yökerhoille, tapahtumapaikoille ja niiden toimittajille), ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_59048

²⁷ Asia SA.56791 Temporary compensation scheme for self-employed financially affected by the COVID-19 (väliaikainen korvausjärjestelmä itsenäisille ammatinharjoittajille, joihin covid-19-pandemia vaikuttaa taloudellisesti), komission päätös, 25.3.2021, ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56791 Asia SA.57291 COVID-19 Compensation Scheme: Directive for fixed cost subsidies (korvausjärjestelmä: ohjeet kiinteisiin kustannuksiin liittyvistä tuista), komission päätös, 23.5.2020, ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57291 Asia SA.57614 Compensation scheme for sport organisations, facilities and cancellation of sport events related to COVID-19 (the "COVID – Sport Programme") (urheilujärjestöjä ja -tiloja ja covid-19-pandemiaan liittyviä urheilutapahtumien peruutuksia varten tarkoitettu korvausjärjestelmä (covid-19-urheiluohjelma) – Tšekki, komission päätös, 22.7.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202030/286956_2175432_128_2.pdf

²⁸ Asia SA.57447 Germany – COVID-19 measures of the BayernFonds (BayernFonds-rahaston covid-19-toimet). Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202040/286247_2192300_93_2.pdf

²⁹ Asiat SA.57083, SA.57056, SA.58802 ja SA.57005.

alustavien tietojen mukaan Ranska on myöntänyt yli neljänneksen maksetusta kokonaistuesta (155,36 miljardia euroa). Seuraavaksi tulevat Italia, jonka osuus maksetun tuen kokonaismäärästä on 19,8 prosenttia (107,9 miljardia euroa), Saksa, jonka osuus on 19,1 prosenttia (104,25 miljardia euroa), ja Espanja 16,7 prosentin osuudella (90,8 miljardia euroa). Suhteellisesti tarkasteltuna Espanja on jäsenvaltioiden toimittamien alustavien tietojen mukaan maksanut eniten varoja suhteessa sen omaan BKT:hen (7,3 prosenttia), ja seuraavina tulevat Ranska (6,4 prosenttia), Italia (6,0 prosenttia), Kreikka (4,4 prosenttia), Malta (3,9 prosenttia), Unkari (3,7 prosenttia), Portugali (3,6 prosenttia), Puola (3,6 prosenttia) ja Kypros (3,5 prosenttia). EU:n 27 jäsenvaltion tasolla koronavirukseen liittyvät valtiontukimenot ovat noin 3,9 prosenttia EU:n BKT:stä.

Tilapäisissä puitteissa ilmoitettujen tukien lisäksi jäsenvaltioilla on oikeus toteuttaa toimenpiteitä, jotka eivät kuulu EU:n valtiontuen valvonnan piiriin. Ilman komission ennakkolupaa voidaan hyväksyä valtiontukea, jonka kilpailua vääristävä vaikutus katsotaan vähäiseksi. Tällaista tukea on esimerkiksi vähämerkityksistä tukea koskeviin asetuksiin³⁰ tai tiettyihin ryhmäpoikkeusasetuksiin³¹ perustuva tuki. Tällaista tukea olivat muun muassa palkkatuet, yhtiöverojen ja alv:n maksamisen keskeyttäminen sekä sosiaaliturvamaksut.

2.2 Kilpailunrajoitusten ja yrityskeskittymien valvontaa koskevat ohjeet markkinaosapuolille

Markkinakurin säilyttäminen sisämarkkinoiden toiminnan turvaamiseksi on kriisiaikoina entistä tärkeämpää. Samalla on tarvittaessa helpotettava yritysten välistä yhteistyötä pandemian vaikutusten torjumiseksi.

Kilpailunrajoitusten alalla komissio hyväksyi nopeasti useita eri aloja koskevia toimenpiteitä.

Komissio antoi markkinaosapuolille ohjeistusta **tiedonannossa**³² ja **tapauskohtaisessa hallinnollisessa kirjeessä**, joissa se esitti tärkeimmät arviointiperusteet, joita komissio käyttää arvioidessaan näitä mahdollisia yhteistyöhankkeita, joilla pyritään puuttumaan välttämättömien tuotteiden ja palvelujen, kuten lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden, puutteeseen covid-19-epidemian aikana. Lisäksi komissio teki yhteistyötä muun muassa

³⁰ Komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen, EUVL L 352, 24.12.2013, s. 1; komission asetus (EU) N:o 1408/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla, EUVL L 352, 24.12.2013, s. 9; komission asetus (EU) N:o 717/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla, EUVL L 190, 28.6.2014, s. 45; ja komission asetus (EU) N:o 360/2012, annettu 25 päivänä huhtikuuta 2012, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille myönnettävään vähämerkityksiseen tukeen, EUVL L 114, 26.4.2012, s. 8.

³¹ Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteuttamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1; komission asetus (EU) 2017/1084, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta satama- ja lentoasemainfrastruktuurille myönnettävään tuen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen ja urheiluinfrastruktuurille ja monikäyttöiselle vapaa-ajan infrastruktuurille myönnettävään tukeen sovellettavien ilmoituskynnysarvojen sekä syrjäisimmillä alueilla sovellettavien alueellisten toimintatukiohjelmien osalta ja asetuksen (EU) N:o 702/2014 muuttamisesta tukikelpoisten kustannusten laskennan osalta, EUVL L 156, 20.6.2017, s. 1.

³² Komission tiedonanto: Tilapäiset puitteet yritysten yhteistyöhön liittyvien kilpailunrajoituskysymysten arvioimiseksi meneillään olevasta covid-19-epidemiasta johtuvissa kiireellisissä tilanteissa, EUVL C 116, 8.4.2020, s. 7.

autoteollisuuden yritysten kanssa ja antoi epävirallista ohjausta yhteistyömuodoista, jotka ovat todennäköisesti ongelmattomia, ja yksilöi tarvittavat suojatoimet tällaista yhteistyötä varten.

Komissio antoi 30. huhtikuuta 2020 kolme täytäntöönpanoasetusta³³, joilla lievennetään väliaikaisesti kilpailulainsäädännön soveltamista **kolmella maatalouden alalla**, joihin covid-19-pandemia on vaikuttanut vakavalla tavalla. Täytäntöönpanoasetuksilla maanviljelijöille ja tunnustetuille toimialakohtaisille organisaatioille sallittiin väliaikaisten kollektiivisten toimien toteuttaminen tiettyjen alojen vakauttamiseksi.

Lisäksi Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto (ECN) antoi yhteisen lausunnon kilpailusääntöjen soveltamisesta covid-19-kriisin aikana ja teki tiivistä yhteistyötä covid-19-pandemiaan liittyvien kilpailukysymysten parissa. Kilpailuviranomaisten verkoston jäsenet ilmaisivat **yhteisessä lausunnossa**³⁴, että poikkeuksellisen tilanteen vuoksi yritysten on tehtävä yhteistyötä varmistaakseen niukasti saatavilla olevien tuotteiden toimittamisen ja oikeudenmukaisen jakelun kaikille kuluttajille. Jäsenet totesivat, etteivät ne aktiivisesti puutu tarvittaviin ja väliaikaisiin toimenpiteisiin, joilla tarjontapula voidaan välttää. Samalla oli erittäin tärkeää varmistaa, että tuotteita, joiden katsotaan olevan välttämättöminä kuluttajien terveyden suojelemiseksi nykytilanteessa (esim. kasvosuojukset ja käsihuuhde), on saatavilla kilpailukykyisin hinnoin. Kilpailuviranomaisten verkosto totesi, ettei se näin ollen epäröi ryhtyä toimiin sellaisia yrityksiä vastaan, jotka hyödyntävät nykyistä tilannetta kartelleilla tai käyttämällä väärin määräävää asemaansa. Yhteisen lausunnon jälkeen komissio ja kansalliset kilpailuviranomaiset ovat tehneet yhteistyötä varmistaakseen, että välttämättömien tavaroiden ja palvelujen toimittaminen ei häiriinny pandemian aikana ja että kilpailusääntöjä sovelletaan johdonmukaisesti sekä täytäntöönpanossa että yritysten yhteistyöaloitteiden ohjaamisessa kriisin aikana. Covid-19-pandemiaan liittyvien kilpailuasioita ja ohjeistusta koskevan tiiviin yhteistyön ja koordinoinnin ansiosta kilpailuviranomaisten verkosto pystyi viestimään yksimielisenä kilpailusääntöjen mukaisia aloitteita suunnittelevien yritysten suuntaan.

Yrityskeskittymien valvonnan osalta komissio pystyi jatkamaan toimintaansa noudattaen oikeudellisia velvoitteitaan ja määräraajojaan kaikilta osin.³⁵ Pandemiasta huolimatta komissiolle ilmoitettiin vuonna 2020 361 toimesta. Aiempien vuosien tapaan useimmat ilmoitetut yrityskeskittymät eivät aiheuttaneet kilpailuongelmia, ja ne voitiin käsitellä nopeasti. Komissio teki 352 yrityskeskittymäpäätöstä ja puuttui 18 tapaukseen. Jälkimmäisistä

³³ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/593, annettu 30 päivänä huhtikuuta 2020, luvan antamisesta tehdä sopimuksia ja päätöksiä markkinoiden vakauttamistoimenpiteistä peruna-alalla, EUVL L 140, 4.5.2020, s. 13; komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/594, annettu 30 päivänä huhtikuuta 2020, luvan antamisesta tehdä markkinoiden vakauttamistoimenpiteitä koskevia sopimuksia ja päätöksiä elävien puiden ja muiden elävien kasvien, sipuleiden, juurien ja niiden kaltaisten tuotteiden sekä leikkokukkien ja leikkovihreän aloilla, EUVL L 140, 4.5.2020, s. 17; komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/599, annettu 30 päivänä huhtikuuta 2020, tuotannonsuunnittelua koskevien sopimusten ja päätösten sallimisesta maito- ja maitotuotealalla, EUVL L 140, 4.5.2020, s. 37. Näiden komission täytäntöönpanoasetusten antamisen jälkeen 6. heinäkuuta 2020 annettiin komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/975 luvan antamisesta tehdä sopimuksia ja päätöksiä markkinoiden vakauttamistoimenpiteistä peruna-alalla, EUVL L 215, 7.7.2020, s. 13.

³⁴ Joint statement by the European Competition Network (ECN) on application of competition law during the Corona-crisis. Ks. https://www.acceptance.ec.europa.eu/competition/ecn/202003_joint-statement_ecn_corona-crisis.pdf

³⁵ Varmistaakseen liiketoiminnan jatkuvuuden pandemian aikana komissio otti käyttöön eNotifications-välineen, jonka avulla yritykset voivat ilmoittaa suunnitelluista sulautumisista verkossa.

tapauksista 13 yrityskeskittymää³⁶ hyväksyttiin sitoumusten perusteella ensimmäisessä vaiheessa, kolme³⁷ hyväksyttiin korjaustoimenpitein toisen vaiheen tutkimuksen jälkeen ja yksi yrityskeskittymä³⁸ hyväksyttiin ehdoilla toisessa vaiheessa. Yksinkertaistettua menettelyä käytettiin 76 prosentissa kaikista ilmoitetuista toimista vuonna 2020.

2.3 Valmistautuminen toipumiseen ja kriisistä irtautumiseen

Elpymis- ja palautumistukivälineestä³⁹ myönnettävät 672,5 miljardia euroa muodostavat selvästi suurimman osuuden [NextGenerationEU](#)-elpymispaketin⁴⁰ 750 miljardista eurosta. Elpymis- ja palautumistukivälineellä tuetaan jäsenvaltioiden julkisia investointeja ja uudistuksia ja autetaan jäsenvaltioita puuttumaan covid-19-pandemian taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin sekä helpottamaan vihreää ja digitaalista siirtymää.

---

³⁶ Asiat M.9408 Assa Abloy/Agta Record, M.9434 UTC/Raytheon, M.9461 AbbVie/Allergan, M.9502 Synthomer / Omnova Solutions, M.9517 Mylan/Upjohn, M.9546 Gategroup / LSG European Business, M.9554 Elanco Animal Health / Bayer Animal Health Division, M.9674 Vodafone Italia / Tim / INWIT JV, M.9677 DIC / BASF Colors & Effects, M.9728 Altice/Omers/Allianz/Covage, M.9744 Mastercard/Nets, M.9776 Worldline/Ingenico ja M.9779 Alstom / Bombardier Transportation.

³⁷ Asia M.9014 PKN Orlen / Grupa Lotos, asia M.9730 FCA/PSA, asia M.9660 Google/Fitbit.

³⁸ Asia M.9409 Aurubis / Metallo Group Holding.

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta, EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17–75. Komission ehdotus, annettu 28. toukokuuta 2020, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta, ks. edellä. Joulukuussa 2020 neuvostossa päästiin poliittiseen yhteisymmärrykseen, ja Euroopan parlamentti hyväksyi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 9. helmikuuta 2021.

⁴⁰ Muita hyödynnettäviä välineitä ovat oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, rescEU-mekanismi ja uusi EU4Health-terveysohjelma.

Jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmien arviointi

Saadakseen avustuksia ja matalakorkoisia lainoja elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenvaltioiden on toimitettava elpymis- ja palautumissuunnitelmat komission tarkastettavaksi ennen kuin varoja maksetaan. Kaikki elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvät hankkeet on arvioitava valtiontukisääntöjen mukaisesti. Syksyllä 2020 useat jäsenvaltiot toimittivat komissiolle elpymis- ja palautumissuunnitelmien luonnokset, ja kilpailun pääosasto avusti luonnosten arvioinnissa ja niitä koskevassa neuvonnassa. Lisäksi kilpailun pääosasto avusti yhdessä muiden komission yksiköiden kanssa jäsenvaltioita elpymis- ja palautumissuunnitelmien laatimisessa valtiontukisääntöjen mukaisiksi. Tätä varten komissio julkaisi joulukuussa 2020 joukon ohjeellisia malleja. Mallit päivitettiin tammikuussa 2021.⁴¹

3. Sen varmistaminen, että kilpailusäännöt säilyvät tarkoituksenmukaisina – laaja poliittinen toimintaohjelma

Komissio jatkoi vuonna 2020 kilpailusääntöjen kattavaa arviointia, jotta ne soveltuisivat muuttuvaan markkinaympäristöön sekä kiihtyvään talouden digitalisaatioon. Arviointi perustuu myös kolmen riippumattoman erityisneuvonantajan huhtikuussa 2019 antamaan digitalisointia ja kilpailulainsäädäntöä koskevaan raporttiin⁴².

Komissio on erityisesti edistynyt tarkistusohjelmassaan, joka kattaa suuren määrän keskeisiä ryhmäpoikkeusasetuksia, suuntaviivoja ja tiedonantoja, ja se on vienyt eteenpäin useita meneillään olevia aloitteita, joilla pyritään varmistamaan oikeudenmukainen kilpailu sisämarkkinoilla, kuten ehdotus digitaalisia markkinoita koskevaksi säädökseksi ja ulkomaisia tukia koskeva aloite. Komissio sai vuonna 2020 päätökseen myös vuoden 2014 valtiontuki uudistuspaketin toimivuustarkastuksen.

3.1 Uusi poliittinen aloite kilpailupolitiikan välineistön vahvistamiseksi

Komissio esitti keskeisenä osana helmikuussa 2020 esittelemäänsä Euroopan digitaalistrategiaa⁴³ kaksi lainsäädäntöehdotusta, joiden tavoitteena on luoda kaikille käyttäjille turvallisempi digitaalinen tila, jossa heidän perusoikeuksiaan suojellaan, ja luoda kilpailuedellytykset, joissa innovatiiviset digitaaliyritykset voivat kasvaa sisämarkkinoilla ja kilpailla maailmanlaajuisesti.

Komissio antoi vuonna 2020 ehdotuksen digimarkkinasäädökseksi⁴⁴, joka koskee kilpailullisia ja oikeudenmukaisia digitaalialan markkinoita. Ehdotetulla asetuksella pyritään puuttumaan digitaalisten markkinoiden rakenteellisiin ongelmiin, erityisesti portinvartijoina toimiviin suuriin digitaalisiin alustoihin, eli alustoihin, jotka toimivat välittäjän asemassa ja yhdistävät suuren käyttäjäpohjan useisiin yrityksiin. Osana digitaalista pakettia komissio esitti

⁴¹ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja: Guidance to Member States – Recovery and Resilience Plans, SWD(2021) 12 final, 22.1.2021. Ks. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf

⁴² ”Competition Policy in the Digital Era”, 2019, ks.

<https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>

⁴³ Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa, komission julkaisu 19.2.2020, ISBN 978-92-76-16362-6.

⁴⁴ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kilpailullisista ja oikeudenmukaisista markkinoista digitaalialalla (digimarkkinasäädös), COM(2020) 842 final, 15.12.2020.

myös ehdotuksen digipalvelusäädökseksi⁴⁵. Molempiin komission ehdotuksiin sovelletaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä, ja niitä käsitellään parlamentissa ja neuvostossa vuoden 2021 aikana.

Digimarkkinasäädös

Digimarkkinasäädöksellä (SEUT-sopimuksen 114 artiklan nojalla hyväksyttävällä asetusehdotuksella) on tarkoitus estää portinvartijoita asettamasta yrityksille ja kuluttajille epäoikeudenmukaisia ehtoja. Tällaisia epäoikeudenmukaisia ehtoja ovat esimerkiksi sellaiset, joilla yrityksiä estetään saamasta omaa dataansa, lukitaan käyttäjät tiettyyn palveluun ja rajoitetaan vaihtoehtoihin palveluihin siirtymistä. Yritykset nimettäisiin säädöksen nojalla portinvartijoiksi, jos kolme kumulatiivista määrällistä kriteeriä täyttyy.⁴⁶ Nimettyihin portinvartijoihin sovellettaisiin useita velvoitteita ja kieltoja, joilla varmistetaan avoin verkkoympäristö, joka on oikeudenmukainen yrityksille ja kuluttajille ja avoin kaikelle innovoinnille. Uusien sääntöjen vaikuttavuuden varmistamiseksi säädetään mahdollisuudesta määrätä seuraamuksia digimarkkinasäädöksessä säädettyjen kieltojen ja velvoitteiden noudattamatta jättämisestä.

3.2 Yrityskeskittymiä ja kilpailunrajoituksia koskevien sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen

3.2.1 Yrityskeskittymien arvioinnin edistyminen

Komissio eteni vuonna 2020 EU:n yrityskeskittymien valvonnan tiettyjen toimivalta- ja menettelynäkökohtia koskevan arvioinnin⁴⁷ viimeisiin vaiheisiin. Komission yksiköiden valmisteluasiakirja⁴⁸, jossa esitetään yhteenvedo arvioinnin tärkeimmistä tuloksista, julkaistiin 26. maaliskuuta 2021. Arvioinnin tulosten perusteella komissio antoi tiedonannon⁴⁹, jossa annetaan ohjeita sulautuma-asetuksen 22 artiklassa säädetyn jäsenvaltioiden välisen siirtomekanismin soveltamisesta, ja käynnisti vaikutustenarvioinnin yrityskeskittymämenettelyjen entistä parempaa kohdentamista ja yksinkertaistamista koskevien toimintavaihtoehtojen tutkimisesta.

3.2.2 Vertikaalisia toimituksia ja horisontaalista yhteistyötä koskevien sääntöjen arviointi

Komissio julkaisi syyskuussa 2020 komission yksiköiden valmisteluasiakirjan⁵⁰, jonka myötä se sai päätökseen **vertikaalisia rajoituksia koskevaa ryhmäpoikkeusasetusta**⁵¹ ja **vertikaalisia**

⁴⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta, COM(2020) 825 final, 15.12.2020. Säädöksellä otettaisiin käyttöön verkkopalveluja (välityspalvelut, säilytyspalvelut ja verkkoalustat) koskevat säännöt. Tällaisten palvelujen tarjoajiin sovellettaisiin muun muassa avoimuutta ja raportointia koskevia vaatimuksia, tiedonantovelvoitteita, tietojen yhteiskäyttöä koskevia sääntöjä ja käytännösääntöjä.

⁴⁶ Jotkin suuret verkkoalustat toimivat digitaalisilla markkinoilla portinvartijoina. Digimarkkinasäädöksessä vahvistetaan kriteerit, joiden perusteella suuri verkkoalusta voidaan nimetä portinvartijaksi. Nämä kriteerit täyttyvät, jos i) yrityksen taloudellinen asema on vahva, sillä on merkittävä vaikutus sisämarkkinoihin ja se toimii useissa EU:n jäsenvaltioissa, ii) yrityksellä on merkittävää välittäjävoimaa eli se yhdistää suuren käyttäjäpohjan useisiin yrityksiin ja iii) yrityksellä on (tai on pian) vakiintunut ja kestävä asema markkinoilla.

⁴⁷ Arvioinnissa keskityttiin neljään aiheeseen: i) EU:n yrityskeskittymien valvonnan mahdollinen yksinkertaistaminen edelleen, ii) toimivaltaa koskevien raja-arvojen toimivuus, iii) siirtojärjestelmän toimivuus ja iv) yrityskeskittymien arviointia koskevaan menettely- ja tutkintakehykseen liittyvät erityiset tekniset näkökohdat.

⁴⁸ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja: Evaluation procedural and jurisdictional aspects of EU merger control, SWD(2021) 66 final, 26.3.2021. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_21_1384

⁴⁹ Komission tiedonanto: Ohjeet sulautuma-asetuksen 22 artiklassa säädetyn siirtomekanismin soveltamisesta tietäntyyppisissä asioissa, C(2021) 1959 final, 26.3.2021.

⁵⁰ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Evaluation of the Vertical Block Exemption Regulation, SWD(2020) 173 final, 8.9.2020.

[rajoituksia koskevia suuntaviivoja](#)⁵² koskevan arviointinsa. Arvioinnissa tarkasteltiin, missä määrin nykyinen järjestelmä on saavuttanut tavoitteensa turvata sellaiset vertikaaliset sopimukset, joilla on tehokkuutta parantava vaikutus ja jotka parantavat oikeusvarmuutta ja vähentävät sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia. Arvioinnin tavoitteena oli myös päättää, annetaanko näiden sääntöjen raueta, uusitaanko ne nykyisessä muodossaan vai tarkistetaanko niitä.

Arviointi osoitti, että vertikaalisia rajoituksia koskeva ryhmäpoikkeusasetus ja vertikaalisia rajoituksia koskevat suuntaviivat ovat edelleen hyödyllisiä välineitä, jotka helpottavat yritysten itsearviointia. Markkinat ovat kuitenkin kehittyneet, ja arvioinnissa havaittiin useita kysymyksiä, joihin on puututtava. Komissio on käynnistänyt uudelleentarkastelun, ja tavoitteena on saada tarkistettut säännöt voimaan 31. toukokuuta 2022 mennessä, jolloin nykyisten sääntöjen voimassaolo päättyy.

Vuonna 2020 komissio jatkoi tutkimus- ja kehityssopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen⁵³ ja erikoistumissopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen⁵⁴ arviointia. Näitä asetuksia kutsutaan yhdessä [horisontaalisiksi ryhmäpoikkeusasetuksiksi](#). [Horisontaalista yhteistyötä koskevista sopimuksista annetuissa komission suuntaviivoissa](#) annetaan ohjeita horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten tulkinnasta ja SEUT-sopimuksen 101 artiklan soveltamisesta muihin horisontaalisiin sopimuksiin. Horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten voimassaolo päättyy 31. joulukuuta 2022. Näiden sääntöjen tarkoituksena on helpottaa yritysten välistä yhteistyötä taloudellisesti toivottavilla ja kilpailupolitiikan kannalta haitattomilla tavoilla. Arvioinnissa kerätään näyttöä asetusten toimivuudesta, ja sen avulla komissio voi määrittää, pitäisikö sen antaa horisontaalisten ryhmäpoikkeusasetusten ja suuntaviivojen raueta, pidentää niiden voimassaoloaikaa vai tarkistaa niitä. Vuonna 2021 on tarkoitus laatia komission yksiköiden valmisteluasiakirja.

Vuonna 2020 komissio jatkoi vuonna 2010 annetun [moottoriajoneuvoja koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen](#)⁵⁵ arviointia. Arvioinnin tarkoituksena on kerätä tietoja ja näyttöä moottoriajoneuvoja koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen ja siihen liittyvien suuntaviivojen toimivuudesta erityisesti tarkistamalla, missä määrin sen tavoitteet on saavutettu. Moottoriajoneuvoja koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaolo päättyy toukokuussa 2023, ja siinä edellytetään, että komissio toimittaa arviointikertomuksen parlamentille ja neuvostolle vuonna 2021.

---

⁵¹ Komission asetus (EU) N:o 330/2010, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin, EUVL L 102, 23.4.2010, s. 1–7.

⁵² Suuntaviivat vertikaalisista rajoituksista, EUVL C 130, 19.5.2010, s. 1–46.

⁵³ Komission asetus (EU) N:o 1217/2010, annettu 14 päivänä joulukuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tutkimus- ja kehityssopimusten tiettyihin ryhmiin, EUVL L 335, 18.12.2010, s. 36–42.

⁵⁴ Komission asetus (EU) N:o 1218/2010, annettu 14 päivänä joulukuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumissopimusten tiettyihin ryhmiin, EUVL L 335, 18.12.2010, s. 43–47.

⁵⁵ Komission asetus (EU) N:o 461/2010, annettu 27 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin moottoriajoneuvoalalla, EUVL L 129, 28.5.2010, s. 52–57.

3.2.3 Markkinoiden määritelmää koskevan tiedonannon arviointi

Komissio käynnisti vuonna 2020 myös **markkinoiden määritelmää koskevan tiedonannon**⁵⁶ arvioinnin. Tiedonannossa annetaan ohjeita periaatteista ja parhaista käytännöistä, joiden mukaisesti komissio soveltaa merkityksellisten tuotemarkkinoiden ja maantieteellisten markkinoiden käsitettä EU:n kilpailulainsäädännön täytäntöönpanossa. Arvioinnin tavoitteena on tarkastella sitä, onko tiedonanto edelleen tarkoituksenmukainen, erityisesti kun otetaan huomioon markkinoiden viimeaikainen kehitys eri aloilla, myös digitaalisilla markkinoilla. Arvioinnin tulokset julkaistaan vuonna 2021.

3.2.4 Itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat työehtosopimusneuvottelut

Digitaaliset alustat ovat vaikuttaneet ihmisten työtapoihin. Ne tarjoavat mahdollisuuden työhön ja lisäävät joustavuutta, mutta ne voivat myös lisätä joidenkin työntekijöiden haavoittuvuutta. Digitaalisten alustojen kautta palveluja tarjoavat eivät aina sovi perinteisiin ammattiluokkiin, eikä aina ole selvää, muodostavatko EU:n kilpailusäännöt esteen työehtosopimusneuvotteluille niitä tarvitseville. Komissio käynnisti kesäkuussa 2020 prosessin sen arvioimiseksi, tarvitaanko EU:n tason toimenpiteitä, joilla lisätään oikeusvarmuutta EU:n kilpailulainsäädännön sovellettavuudesta itsenäisten ammatinharjoittajien työehtosopimusneuvotteluihin. Alustava tiedonkeruuprosessi toteutettiin digipalvelusäädöksestä järjestetyn kuulemisen yhteydessä. Samaan aikaan kilpailun pääosasto teki tiivistä yhteistyötä sidosryhmien, muun muassa alustojen ja työmarkkinaosapuolten, kanssa. Komissio julkaisi tammikuussa 2021 alustavan vaikutustenarvioinnin⁵⁷, jossa esitetään alustavat vaihtoehdot tulevia toimia varten.

3.2.5 Yksityisoikeudellinen täytäntöönpano – Kertomus vahingonkorvausdirektiivin täytäntöönpanosta ja tiedonanto luottamuksellisten tietojen suojaamisesta kansallisissa tuomioistuimissa

Vahingonkorvausdirektiivissä⁵⁸ vahvistetaan säännöt, joilla varmistetaan, että yrityksen tai yritysten yhteenliittymän aiheuttaman kilpailuoikeuden rikkomisen johdosta vahinkoa kärsineet osapuolet voivat tosiasiallisesti käyttää oikeuttaan vaatia täysi korvaus tällaisesta vahingosta kyseiseltä yritykseltä tai yritysten yhteenliittymältä kansallisissa tuomioistuimissa. Komissio toimitti joulukuussa 2020 parlamentille ja neuvostolle **täytäntöönpanokertomuksen** direktiivin mukaisesti.⁵⁹

Kertomuksessa tarkastellaan joidenkin direktiivin keskeisten sääntöjen täytäntöönpanoa. Säännöt koskevat muun muassa oikeutta täyteen korvaukseen, todisteiden esittämistä, rikkomista koskevien päätösten todistusarvoa, vanhentumisaikoja, ylihinnan siirtämistä ja

⁵⁶ Komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta, EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5.

⁵⁷ Alustava vaikutustenarviointi – Itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevat työehtosopimukset – EU:n kilpailusääntöjen soveltamisala, 6.1.2021. Ks. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Itsenaisia-ammattinharjoittajia-koskevat-tyoehtosopimukset-EUn-kilpailusääntöjen-soveltamisala_fi

⁵⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/104/EU, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, EUVL L 349, 5.12.2014, s. 1–19.

⁵⁹ Vahingonkorvausdirektiivin 20 artikla.

vahingon arviointia. Sen jälkeen kun direktiivi annettiin vuonna 2014, kansallisissa tuomioistuimissa nostettujen vahingonkorvauskanteiden määrä on kasvanut merkittävästi, ja vahingonkorvauskanteet ovat yleistyneet EU:ssa huomattavasti. Asioiden kumulatiivinen määrä (ensimmäisen tuomion antamispäivän mukaan) oli vuoden 2014 alussa noin 50, ja tämän jälkeen tapausten määrä nousi jyrkästi niin, että vuonna 2019 niitä oli 239. Nämä 239 tapausta tulivat 13 jäsenvaltiosta⁶⁰. Komissio totesi, että vahingonkorvausdirektiivi on todennäköisesti lisännyt EU:n kilpailuoikeuden rikkomisesta vahinkoa kärsineiden tietoisuutta heidän oikeudestaan vaatia tosiasiallisesti korvausta kärsimästään vahingosta.

Lisäksi komissio antoi ei-sitovan [tiedonannon luottamuksellisten tietojen suojaamisesta kansallisissa tuomioistuimissa](#) EU:n kilpailuoikeuden yksityistä täytäntöönpanoa koskevissa menettelyissä⁶¹. Tiedonannossa annetaan ohjeita toimenpiteistä, joita kansalliset tuomioistuimet voivat määrätä luottamuksellisten tietojen suojaamiseksi koko menettelyn ajan ja sen päätyttyä. Esimerkkejä tällaisista toimenpiteistä ovat joidenkin tietojen poistaminen, luottamuspiirit, asiantuntijoiden käyttö ja kuulemiset.

3.3 Valtiontukisääntöjen tarkastelu

3.3.1 Valtiontukisääntöjen toimivuustarkastus saatu päätökseen

Komissio sai vuonna 2020 päätökseen vuonna 2019 aloitetun valtiontukiudistuspaketin osana hyväksyttyjen valtiontukisääntöjen [toimivuustarkastuksen](#)⁶². Toimivuustarkastus kattoi myös [rautatieliikenteen suuntaviivat](#)⁶³ ja [lyhytaikaisista vientiluottovakuutuksista annetun tiedonannon](#)⁶⁴. Komissio tarkasteli, ovatko säännöt edelleen tarkoituksenmukaisia myös

⁶⁰ Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Puola, Ranska, Saksa, Suomi, Tanska, Unkari ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁶¹ Komission tiedonanto: Tiedonanto luottamuksellisten tietojen suojaamisesta kansallisissa tuomioistuimissa EU:n kilpailuoikeuden yksityistä täytäntöönpanoa koskevissa menettelyissä, EUVL C 242, 22.7.2020, s. 1–17.

⁶² Toimivuustarkastus kattoi seuraavat säännöt, jotka hyväksyttiin osana valtiontukiudistusta: yleinen ryhmäpoikkeusasetus (komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti, EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1–78); vähämerkityksistä tukea koskeva asetus (komission asetus (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen, EUVL L 352, 24.12.2013, s. 1–8); alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat (alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosille 2014–2020, EUVL C 209, 23.7.2013, s. 1–45); puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle (Komission tiedonanto: Puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle, EUVL C 198, 27.6.2014, s. 1–29); Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita koskeva tiedonanto (Komission tiedonanto: Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet, EUVL C 188, 20.6.2014, s. 4–12); suuntaviivat valtiontuesta riskirahoitussijoitusten edistämiseksi (Komission tiedonanto: Suuntaviivat valtiontuesta riskirahoitussijoitusten edistämiseksi, EUVL C 19, 22.1.2014, s. 4–34); suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille (Komission tiedonanto – Suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille, EUVL C 99, 4.4.2014, s. 3–34); suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle (Komission tiedonanto: Suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020, EUVL C 200, 28.6.2014, s. 1–55); suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (Komission tiedonanto: Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen, EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1–28). Lisäksi se kattoi vuonna 2008 annetut rautatieliikenteen suuntaviivat ja vuonna 2012 annetun lyhytaikaisia vientiluottoja koskevan tiedonannon. Näitä sääntöjä ei tarkistettu valtiontukiudistuksen yhteydessä, mutta arviointi oli tarpeen unionin oikeuden ja komission oikeuskäytännön kehityksen valossa.

⁶³ Komission tiedonanto: Rautatieyrityksille myönnettäviä valtiontukia koskevat yhteisön suuntaviivat, EUVL C 184, 22.7.2008, s. 13–31.

⁶⁴ Komission tiedonanto jäsenvaltioille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta lyhytaikaisiin vientiluottovakuutuksiin, EUVL C 392, 19.12.2012, s. 1–7.

komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelman⁶⁵, uuden teollisuusstrategian⁶⁶ ja digitaali-strategian⁶⁷ valossa.

Toimivuustarkastuksen tulokset julkaistiin lokakuussa 2020. Komissio totesi, että arvioidut säännöt ovat edelleen suurelta osin tarkoituksenmukaisia. Tiettyjä säännöksiä on kuitenkin tarkistettava muun muassa selventämällä, järjeistämällä ja yksinkertaistamalla niitä sekä mukautettava, jotta voidaan ottaa huomioon lainsäädännön viimeaikainen kehitys, nykyiset painopisteet, markkinoiden muutokset ja teknologian kehitys. Jotta sääntöjen muuttamiseen olisi riittävästi aikaa, komissio on jatkanut⁶⁸ näiden valtioneuvoston päätösten voimassaoloa 31. joulukuuta 2021 saakka⁶⁹. Muuten sääntöjen voimassaolo olisi päättynyt vuoden 2020 lopussa.

3.3.2 Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa tukevien valtioneuvoston päätösten tarkistaminen

Valtioneuvoston päätökset ovat olennainen osa vihreää siirtymää. Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta annetun komission tiedonannon ja toimivuustarkastuksen periaatteiden mukaisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kannalta merkityksellisiä valtioneuvoston suuntaviivoja tarkistetaan parhaillaan kohdennetusti, ja tarkistus on määrä saada valmiiksi vuoden 2021 loppuun mennessä. Näihin sisältyvät alueellisia tukia koskevat suuntaviivat⁷⁰, IPCEI-hankkeita koskeva tiedonanto⁷¹, tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimintaa koskevat puitteet⁷², riskirahoitus-suuntaviivat, ympäristö- ja energia-alan suuntaviivat⁷³ ja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen⁷⁴ merkitykselliset säännökset. Tarkistettavat päästökauppajärjestelmää

⁶⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

⁶⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Euroopan uusi teollisuusstrategia, COM(2020) 102 final, 10.3.2020.

⁶⁷ Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa, komission tiedonanto, 19.2.2020.

⁶⁸ Komission tiedonanto alueellisista valtiontuesta vuosille 2014–2020 annettujen suuntaviivojen, valtioneuvoston riskirahoituslaitosten edistämiseksi annettujen suuntaviivojen, valtioneuvoston ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 annettujen suuntaviivojen, valtioneuvoston rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen, Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtioneuvoston sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteista annetun komission tiedonannon, tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävän valtioneuvoston puitteista annetun komission tiedonannon sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta lyhytaikaisiin vientiluottovakuutuksiin annetun komission tiedonannon muuttamisesta ja soveltamisajan jatkamisesta, EUVL C 224, 8.7.2020, s. 2–4.

⁶⁹ Seuraavien valtioneuvoston päätösten voimassaoloa jatkettiin 31. joulukuuta 2023 saakka: yleinen ryhmäpoikkeusasetus, vähämerkityksistä tukia koskeva asetus, suuntaviivat valtioneuvoston rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen. Ks. myös komission asetus (EU) 2020/972, annettu 2 päivänä heinäkuuta 2020, asetuksen (EU) N:o 1407/2013 muuttamisesta voimassaolon pidentämisen osalta sekä asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta voimassaolon pidentämisen ja tarvittavien mukautusten osalta, EUVL L 215, 7.7.2020, s. 3–7.

⁷⁰ Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosille 2014–2020, EUVL C 209, 23.7.2013, s. 1 (tulivat voimaan 1. heinäkuuta 2014).

⁷¹ Komission tiedonanto: Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtioneuvoston sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet, EUVL C 188, 20.6.2014, s. 4–12.

⁷² Puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtioneuvostolle, EUVL C 198, 27.6.2014, s. 1.

⁷³ Komission tiedonanto: Suuntaviivat valtioneuvoston ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020, EUVL C 200, 28.6.2014, s. 1–55.

⁷⁴ Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti.

koskevat suuntaviivat⁷⁵ hyväksyttiin vuonna 2020.

Muutetut päästökauppajärjestelmää koskevat suuntaviivat tulivat voimaan 1. tammikuuta 2021, kun uusi päästökauppakausi alkoi. Päästökauppajärjestelmää koskevien suuntaviivojen mukaan jäsenvaltiot voivat korvata riskialttiilla aloilla toimiville yrityksille osan sähkön hintojen noususta, jota aiheutuu EU:n päästökauppajärjestelmän luomista hiilen hintasignaaleista (niin sanotut välilliset päästökustannukset).

Komissio pyysi marraskuussa 2020 sidosryhmiä esittämään näkemyksiä⁷⁶ ympäristönsuojelulle ja energia-alalle myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen tietyistä näkökohdista niiden suunniteltua tarkistamista silmällä pitäen. Suuntaviivat, joiden voimassaoloa jatkettiin 31. joulukuuta 2021 asti, arvioitiin toimivuustarkastuksen yhteydessä. Arviointi osoitti, että suuntaviivat ovat helpottaneet valtion varojen tehokkaampaa ja vähemmän vääristävää käyttöä ympäristönsuojelun parantamiseksi ja energiaunionin tavoitteiden saavuttamiseksi. Niitä on kuitenkin uusien teknologioiden ja uusien tukityyppien sekä viimeaikaisen ympäristö- ja energialainsäädännön ja -politiikan valossa mukautettava.

Komissio sai vuonna 2020 päätökseen vuonna 2014 annetun Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita (IPCEI) koskevan tiedonannon⁷⁷ arvioinnin osana toimivuustarkastusta. Tulokset osoittivat, että IPCEI-hankkeita koskevat säännöt ovat yleisesti ottaen tarkoituksenmukaisia, mutta jotkin kohdennetut muutokset saattavat olla perusteltuja, jotta voidaan ottaa huomioon tietyistä IPCEI-hankkeista (mikroelektroniikka ja akut) saadut käytännön kokemukset ja varmistaa, että IPCEI-hankkeita koskevat säännöt tukevat täysin komission painopisteitä, erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja digitaalistrategiaa, ja helpottavat pk-yritysten osallistumista. Tarkistettua IPCEI-hankkeita koskevaa tiedonantoa koskeva kuuleminen käynnistettiin helmikuussa 2021.

3.3.3 Sidosryhmien kuuleminen laajakaistaverkkojen valtiontukia koskevista suuntaviivoista

Komissio käynnisti syyskuussa 2020 julkisen kuulemisen⁷⁸, jossa jäsenvaltioita ja muita sidosryhmiä pyydettiin esittämään näkemyksiään ja kommenttejaan voimassa olevista laajakaistaverkkojen käyttöönottoon myönnettävää julkista tukea koskevista EU:n valtiontukisäännöistä. Vuoden 2013 laajakaistaverkkoja koskevaa valtiontukea koskevien suuntaviivojen⁷⁹ mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin tukea laajakaistaverkkojen käyttöönottoa. Julkinen kuuleminen on osa kokonaisarviointia, jonka tarkoituksena on arvioida, ovatko suuntaviivat edelleen tarkoituksenmukaisia vai onko niitä tarpeen päivittää teknologian ja markkinoiden viimeaikaisen kehityksen valossa.

⁷⁵ Komission tiedonanto: Suuntaviivat tietyistä päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä vuoden 2021 jälkeen, SEC(2020) 320 final, SWD(2020) 190 final, SWD(2020) 191 final, SWD(2020) 192 final, SWD(2020) 193 final, SWD(2020) 194 final, SWD(2020) 195 final, 21.9.2020.

⁷⁶ Komission lausunto, jolla pyydetään näkemyksiä ympäristönsuojelulle ja energia-alalle myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen tarkistamisesta, 12.11.2020.

⁷⁷ Komission tiedonanto: Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet, EUVL C 188, 20.6.2014, s. 4–12.

⁷⁸ Julkinen kuuleminen: laajakaistainfrastruktuurin käyttöönottoa koskevien valtiontukisääntöjen arviointi. Ks. https://ec.europa.eu/competition/consultations/2020_broadband/index_en.html

⁷⁹ Komission tiedonanto: EU:n suuntaviivat valtiontukisääntöjen soveltamisesta laajakaistaverkkojen nopean käyttöönoton yhteydessä, EUVL C 25, 26.1.2013, s. 1–25.

3.3.4 Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevan paketin arviointia jatkettiin

Vuonna 2020 komissio jatkoi vuonna 2012 hyväksytyn yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevan paketin arviointia. Vuonna 2019 käynnistetty arviointi kattaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevan tiedonannon, päätöksen, puitteet ja vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen⁸⁰ siltä osin kuin niitä sovelletaan terveys- ja sosiaalipalveluihin (lukuun ottamatta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyville palveluille myönnettyä vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen arviointia, joka kattaa useita eri aloja). Paketin yleisenä tavoitteena on tukea jäsenvaltioiden rahoitusta kansalaisten ja koko yhteiskunnan kannalta keskeisille yleishyödyllisille palveluille ja säilyttää samalla valtiontuen valvonnan keskeiset näkökohdat. Arvioinnilla pyritään tarkistamaan, ovatko terveys- ja sosiaalipalveluihin sovellettavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevat säännöt edelleen asianmukaisia ja tuottavatko ne edelleen EU:n tason lisäarvoa. Arvioinnin tulokset julkaistaan vuonna 2021.

3.3.5 Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukisääntöjen tarkistaminen

Komissio jatkoi vuonna 2020 maatalous- ja kalastusalan valtiontukisääntöjen tarkistamista. Tarkistus käsittää maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen⁸¹, maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontukea koskevat suuntaviivat⁸², kalastusalaan koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen⁸³, vähämerkityksistä tukea kalastus- ja vesiviljelyalalla koskevan asetuksen⁸⁴ sekä kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukea koskevat suuntaviivat⁸⁵. Näiden välineiden voimassaoloa jatkettiin vuonna 2020 niin, että niiden voimassaolo päättyy nyt vuoden 2022 lopussa, ja niitä arvioidaan parhaillaan. Arvioinnit on tarkoitus saada päätökseen vuonna 2021, ja niiden jälkeen on tarkoitus tehdä vaikutustenarviointeja parempaa sääntelyä koskevien vaatimusten mukaisesti. Komissio toteuttaa tarkistuksensa tavoitteenaan vahvistaa uudet maatalous- ja kalastusalan valtiontukisäännöt, joiden soveltamisen on tarkoitus alkaa vuonna 2023.

⁸⁰ Yleistä taloudellista etua koskevien terveys- ja sosiaalipalvelujen valtiontukisääntöjen ja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyville palveluille myönnettyä vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen arviointi. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/evaluation_sgei_en.html

⁸¹ Komission asetus (EU) N:o 702/2014, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti, EUVL L 193, 1.7.2014, s. 1.

⁸² Komission tiedonanto: Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020. EUVL C 204, 1.7.2014, s. 1.

⁸³ Komission asetus (EU) N:o 1388/2014, annettu 16 päivänä joulukuuta 2014, tiettyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti, EUVL L 369, 24.12.2014, s. 37.

⁸⁴ Komission asetus (EU) N:o 717/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla, EUVL L 190, 28.6.2014, s. 45.

⁸⁵ Komission tiedonanto: Kalastus- ja vesiviljelyalan valtiontukien tarkastelemista koskevat suuntaviivat, EUVL C 217, 2.7.2015, s. 1.

4. EU:n kilpailupolitiikan rooli digitaalisessa muutoksessa ja sisämarkkinoiden vahvistamisessa

Komission puheenjohtaja Von der Leyen määritteli poliittisella aloitteellaan ”Euroopan digitaalinen valmius” digitaalialan yhdeksi tärkeimmistä painopisteistään komission toimikaudella. Yritysten on innovoitava ja tehostettava toimintaansa menestyäkseen kilpailluilla markkinoilla. Tämä koskee erityisesti innovaatiovetoisia ja nopeasti kehittyviä digitaalisia markkinoita. EU:n kilpailusääntöjen tehokas täytäntöönpano ja sääntelyuudistukset ovat ratkaisevan tärkeitä EU:n talouden digitaalisessa muutoksessa, joka edistää EU:n vakaata elpymistä. Komissio jatkaa sisämarkkinoiden jäljellä olevien esteiden poistamista valvomalla EU:n kilpailusääntöjen noudattamista.

4.1 Kilpailusääntöjen noudattamisen valvonnalla edistettiin digitaalista muutosta ja sisämarkkinoiden vahvistamista

Järjestelmäpiirien markkinoilla komissio määräsi väliaikaisia toimenpiteitä maailman johtavalle TV-sovittimissa ja modeemeissa käytettävien piirisarjojen toimittajalle *Broadcomille*⁸⁶, sillä komission alustavan näkemyksen mukaan Broadcom käytti väärin määräävää asemaansa i) TV-sovittimien, ii) kuitumodeemien ja iii) xDSL-modeemien markkinoilla tekemällä TV-sovittimien ja modeemien valmistajien kanssa sopimuksia, jotka sisältävät yksinoikeuteen johtavia säännöksiä. Lokakuussa 2020 komissio päätti tehdä useista Broadcomin tarjoamista sitoumuksista oikeudellisesti sitovia.⁸⁷ Broadcom sitoutui keskeyttämään voimassa olevat yksinoikeutta koskevat järjestelyt tai yksinoikeutta läheisesti muistuttavat järjestelyt ja alkuperäisten laitevalmistajien kanssa tehtyihin sopimuksiin sisältyvät markkinavoiman hyödyntämistä koskevat määräykset, jotka liittyvät televisioiden digisovittimien ja internetmodeemien järjestelmäpiireihin. Broadcom sitoutui olemaan tekemättä vastaavia sopimuksia tulevaisuudessa.

Komissio sai päätökseen lisensoitujen tavaroiden myyntiä koskevan lopullisen tutkinnan tammikuussa 2020. Komissio määräsi useille Comcast Corporation -konserniin kuuluville yrityksille, muun muassa *NBCUniversalille*, 14,3 miljoonan euron sakot EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta.⁸⁸ NBCUniversal sisällytti elokuvatuotteiden lisenssisopimuksiin lausekkeita, joilla lisenssinsaaajilta kiellettiin verkkomyynti, myynti tiettyjen alueiden ulkopuolella tai myynti muille kuin tietyille asiakkaille. Näillä lausekkeilla sisämarkkinat jaettiin kuluttajille haitallisella tavalla.

⁸⁶ Asia AT.40608 Broadcom, komission päätös 16.10.2019. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40608/40608_2791_11.pdf

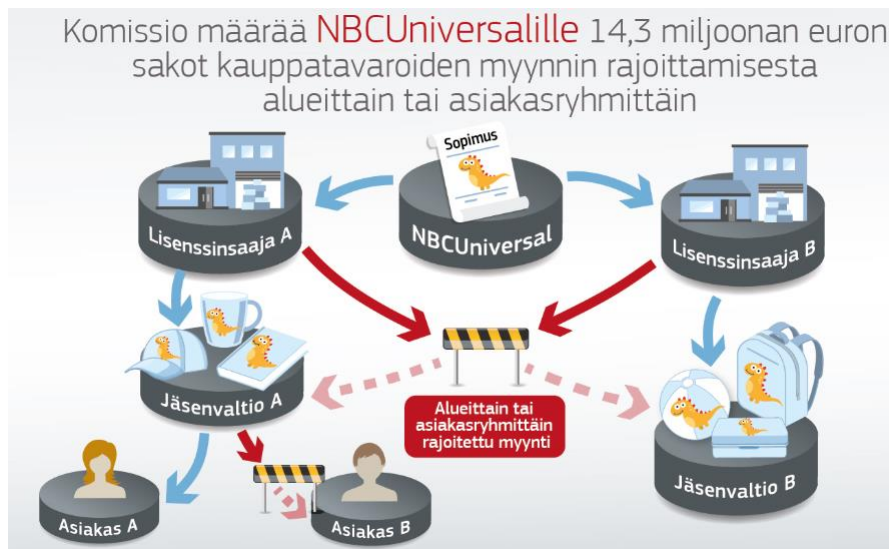
⁸⁷ Asia AT.40608 Broadcom – asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklan mukaiset sitoumukset, 7.10.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40608/40608_2794_3.pdf

⁸⁸ Asia AT.40433 Film merchandise (elokuvien oheistuotteet), komission päätös, 30.1.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40433/40433_734_3.pdf

Helmikuussa 2020 hotellimajoituspalvelualalla toimivalle espanjalaiselle hotelliryhmälle *Meliälle* määrättiin 6,7 miljoonan euron sakko, sillä se oli sisällyttänyt matkanjärjestäjien kanssa tekemiinsä sopimukseen lausekkeita, joiden mukaan kyseiset sopimukset koskivat ainoastaan tietyissä maissa asuvien kuluttajien varauksia.⁸⁹ Komissio katsoi, että tämä jakoi sisämarkkinat rajoittamalla matkanjärjestäjien mahdollisuuksia myydä hotellimajoitusta vapaasti kaikissa ETA-maissa ja vastata määriteltujen maiden ulkopuolella asuvien kuluttajien suoriin pyyntöihin.

Komissio edistyi vuonna 2020 meneillään olevien tapausten tutkinnassa ja käynnisti useita merkittäviä kilpailuoikeuden rikkomista koskevia tutkintoja digitaalisella alalla.

Komissio antoi marraskuussa 2020 *Amazonille* väitetiedoksiannon, jossa se totesi alustavasti, että Amazon oli käyttänyt määräävää asemaansa EU:n kilpailusääntöjen vastaisesti väärin.⁹⁰ Amazon toimii vähittäismyyjänä omalla markkinapaikallaan ja tarjoaa samalla myyjänä toimiville kolmansille osapuolille mahdollisuuden myydä saman alustan kautta. Amazonilla on pääsy kyseisten myyjien toimivien kolmansien osapuolten tärkeisiin ei-julkisiin tietoihin. Amazon syöttää nämä tiedot vähittäiskauppaa koskeviin algoritmeihinsa ja käyttää niitä omien vähittäismyyntitarjoustensa mukauttamiseen muiden markkinapaikalla toimivien myyjien vahingoksi. Komission alustavan näkemyksen mukaan Amazon pystyy hyödyntämään määräävää asemaansa markkinapaikkapalvelujen markkinoilla Ranskassa ja Saksassa.

Lisäksi komissio käynnisti marraskuussa 2020 toisen virallisen kilpailun vastaista toimintaa koskevan tutkinnan Amazonin liiketoimintakäytännöistä.⁹¹ Tutkinta koskee Amazonin hallinnoiman markkinapaikan mahdollisia Amazonia itseään suosivia ja muita syrjiviä käytäntöjä. Komissio epäilee, että Amazon saattaa suosia omia vähittäismyyntitarjouksiaan

⁸⁹ Asia AT.40528 Meliá (Holiday Pricing) (matkojen hinnoittelu), komission päätös, 21.2.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40528/40528_418_3.pdf

⁹⁰ Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Amazon for the use of non-public independent seller data and opens second investigation into its e-commerce business practices, komission tiedonanto, 10.11.2020. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2077

⁹¹ Asia AT.40703 Amazon – Buy Box, komission päätös, 10.11.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40703/40703_67_4.pdf

Amazonin markkinapaikalla sekä Amazonin logistiikka- ja jakelupalveluja käyttävien myyjien tarjouksia (ns. Amazonin myyjien huolinta). Komissio tutkii erityisesti perusteita, joiden mukaan Amazon valitsee Marketplace-palvelussaan ”Buy box” -ostolaatikkokilpailun voittajan. Komissio tarkastelee myös valintaperusteita, joiden mukaan myyjät voivat tarjota tuotteita asiakkaille, jotka käyttävät Amazon Primea, yrityksen kanta-asiakasohjelmaa. Nämä perusteet voivat johtaa siihen, että Amazonin oma vähittäismyynti tai Fulfillment by Amazon -palvelun (Amazonin huolintapalvelu) myyjä kohdellaan suotuisammin. Jotta myyjät voivat saada aikaan myyntiä Amazonin Marketplace-palvelussa, on ratkaisevan tärkeää voittaa ”Buy box” -ostolaatikkokilpailu ja tavoittaa Amazon Prime -asiakkaat.

Komissio aloitti kesäkuussa 2020 neljä *Apple*a koskevaa virallista tutkintaa. Komissio tutkii, rikkovatko Applen ehdot ja muut toimenpiteet Apple Pay -maksupalvelun integroimiseksi iPhone-puhelimissa ja iPad-laitteissa oleviin kauppiassovelluksiin ja verkkosivustoihin EU:n kilpailusääntöjä. Komissio tutkii myös sitä, että Apple on rajoittanut NFC-etätunnistustekniikan (Near Field Communication) käyttöä iPhone-puhelimissa (lähimaksu) kaupoissa suoritettaviin maksuihin ja väitetyksi evännyt mahdollisuuden käyttää Apple Pay -maksujärjestelmää.⁹²

Lisäksi kahdella tutkinnalla tarkastellaan Spotifyn ja e-kirjojen/äänikirjojen jakelijan esittämiä erillisiä valituksia, jotka koskevat App Store -sovelluksen sääntöjen vaikutusta kilpailuun musiikin suoratoiston ja e-kirjojen/äänikirjojen alalla. Näillä tutkinnoilla komissio tarkastelee, ovatko sovelluskehittäjiin sovellettavat Applen säännöt, jotka koskevat sovellusten jakelua App Store -sovelluksen kautta, EU:n kilpailusääntöjen vastaisia.⁹³ Tutkinnot koskevat erityisesti Applen omaa sovelluksen sisäisiä ostoja koskevaa järjestelmää (jossa Apple veloittaa sovellusten kehittäjiltä 30 prosentin provision tilausmaksuista) ja rajoituksia, jotka koskevat kehittäjien mahdollisuutta tiedottaa iPhone-puhelinten ja iPad-laitteiden käyttäjille vaihtoehtoisista edullisemmista ostomahdollisuuksista sovellusten ulkopuolella. Tällainen toiminta voi myös estää kilpailevien sovellusten kehittäjiä saamasta tärkeitä asiakastietoja, kun taas Applen on mahdollista saada arvokasta tietoa kilpailijoidensa toiminnasta ja tarjouksista.

Komissio käynnisti heinäkuussa 2020 esineiden internetiä koskevan alakohtaisen tutkinnan⁹⁴ saadakseen kattavamman käsityksen kilpailukysymyksistä, markkinadynamiikasta ja liiketoimintahaasteista kuluttajalähtöisellä esineiden internetin alalla. Komissio tutkii toimia, jotka voivat rajoittaa tai vääristää kilpailua ja joihin voi olla tarpeen puuttua varhaisessa vaiheessa. Loppuraportti annetaan vuonna 2022.

Komissio määräsi heinäkuussa 2020 kolmelle energiantoimittajalle (*Orbia*, *Clariant* ja *Celanese*) yhteensä 260 miljoonan euron sakot, koska ne olivat tehneet salaista yhteistyötä etyleenin ostamiseksi mahdollisimman alhaiseen hintaan etyleenin myyjien vahingoksi.⁹⁵

⁹² Antitrust: Commission opens investigation into Apple practices regarding Apple Pay, komission lehdistötiedote, 16.6.2020. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1075

⁹³ Antitrust: Commission opens investigations into Apple’s App Store rules, komission lehdistötiedote, 16.6.2020. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1073

⁹⁴ Commission Decision of 16.7.2020 initiating an inquiry into the sector for consumer Internet of Things related products and services pursuant to Article 17 of Council Regulation (EC) No 1/2003, COM (2020) 4754 final. Ks. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/IoT_decision_initiating_inquiry_en.pdf

⁹⁵ Asia AT.40410 Ethylene, komission päätös, 14.7.2020. Ks.

Etyleni on syttyvä kemikaali, jota käytetään pääasiassa nykyisin yleisimmän muovin polyetyleenin valmistukseen. Kaikki yritykset myönsivät osallistumisensa kyseisiin toimiin, avustivat komissiota tutkinnassa ja olivat valmiit sovintomenettelyyn. Neljännelle kartellin jäsenelle Westlakelle ei määrätty sakkoa, koska se paljasti kartellin komissiolle.

Komissio sai syyskuussa 2020 päätökseen kaksi muuta tutkintaa, jotka koskivat autonomateollisuutta.⁹⁶ Se määräsi valmistajille *Brose* ja *Kiekert* yhteensä 18 miljoonan euron sakot. *Magna* ja *Brose* osallistuivat kahdenväliseen kartelliin, joka koski ovimoduulien ja ikkunansäädinten myyntiä⁹⁷, kun taas *Magna* ja *Kiekert* tekivät salaista yhteistyötä salpojen ja vastakappaleiden myynnissä. Molemmissa kartelleissa yritykset sopivat hinnoista ja vaihtoivat kaupallisesti arkaluonteisia tietoja. *Magnalle* ei määrätty sakkoa, koska yritys paljasti molemmat kartellit komissiolle.

Tevan ja Cephalonin välinen vastikkeellista viivästyttämistä koskeva sopimus

Komissio määräsi marraskuussa 2020 lääkeyhtiöille Teva ja Cephalon 60,5 miljoonan euron sakot⁹⁸, sillä ne olivat sopineet Cephalonin unihäiriöihin tarkoitetun lääkkeen, modafiniilin, halvemman rinnakkaisvalmisteen markkinoille saattamisen lykkäämisestä useilla vuosilla sen jälkeen, kun Cephalonin tärkeimpien patenttien voimassaolo oli päättynyt. Sopimus tehtiin hyvissä ajoin ennen kuin Teva osti Cephalonin. Sopimus rikkoi EU:n kilpailusääntöjä ja aiheutti huomattavaa haittaa EU:n potilaille ja terveydenhuoltojärjestelmille pitämällä modafiniilin hinnat keinotekoisena korkeina.

Päätös koskee patenttia koskevaa sovintosopimusta, jossa Cephalon kannusti Tevaa olemaan tuomatta markkinoille modafiniilin halvempaa rinnakkaislääkettä vastineeksi Tevalle hyödyllisistä liiketoimista ja joistakin käteismaksuista. Tevalla oli omat modafiniilin valmistusmenetelmään liittyvät patenttinsa, ja se oli valmis tuomaan markkinoille oman rinnakkaislääkkeensä, jota se oli jo alkanut myydä Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tämän jälkeen se sopi Cephalonin kanssa vetäytymisestä markkinoilta Cephalonin patenttien riittävyyden sijaan. Komission tutkinnassa kävi ilmi, että tämän vastikkeellista viivästyttämistä koskevan sopimuksen tavoitteena ja vaikutuksena oli useiden vuosien ajan Tevan poistaminen kilpailijana ja sen mahdollistaminen, että Cephalon pystyi jatkamaan korkeiden hintojen perimistä, vaikka sen tärkeimpien modafiniiliin liittyvien patenttien voimassaolo oli päättynyt jo kauan sitten.

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40410/40410_1654_6.pdf

⁹⁶ Komissio on viime vuosina määrännyt kartellitoimintaan liittyviä sakkoja autolaakereiden, ajoneuvojen johdinpakettien, autonistuimissa käytettävän joustavan polyuretaanivaahdon, henkilö- ja kuorma-autoissa käytettävien lisälämmittimien, latausgeneraattoreiden ja käynnistysmoottoreiden, ilmastointi- ja moottorinjäähdytysjärjestelmien, valaistusjärjestelmien, matkustajien turvajärjestelmien, syytystulppeiden, jarrujärjestelmien, turvavöiden, turvatyynyjen ja ohjauspyörien toimittajille.

⁹⁷ Asia AT.40299 Closure Systems, komission päätös, 29.9.2020, julkinen versio ei vielä saatavilla.

⁹⁸ Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2220

4.2 Yrityskeskittymien valvonnalla edistettiin digitaalista muutosta ja vahvistettiin sisämarkkinoita

Unionin yleinen tuomioistuin kumosi toukokuussa 2020 komission vuonna 2016 tekemän päätöksen, jolla kiellettiin *Hutchinson 3G:n* ja *Telefonica UK:n* sulautuma⁹⁹. Komissio oli todennut, että sulautuma, jonka seurauksena operaattorien määrä väheni neljästä kolmeen, olisi johtanut hintojen nousuun ja kuluttajien valinnanmahdollisuuksien supistumiseen matkapuhelinmarkkinoilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Unionin yleinen tuomioistuin vahvisti, että komissio voi kieltää keskittymät, jotka eivät luo määräävää asemaa tai vahvista sitä, ainoastaan siinä tapauksessa, että tällainen sulautuma olisi omiaan vaikuttamaan kilpailuun laajuudessa, joka on verrattavissa määräävän markkina-aseman vaikutuksiin. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei komissio ollut osoittanut, että keskittymä poistaisi merkittävän kilpailupaineen ja estäisi siten olennaisesti tehokasta kilpailua. Komissio on valittanut tuomiosta unionin tuomioistuimeen.

Komissio hyväksyi marraskuussa 2020 sitoumusten perusteella ehdotetun hankinnan, jossa Alticen, Allianz ja Omersin yhteisessä määräysvallassa oleva *SFR FTTH* ostaa *Covagen*.¹⁰⁰ *SFR FTTH* ja *Covage* ovat merkittäviä valokuituverkko-operaattoreita Ranskassa. *Covage* myy valokuituverkkoyhteyksiä tukkumarkkinoilla, kun taas *Altice* toimii sekä tukku- että vähittäismyyntitasolla. Komissio totesi, että liiketoimi olisi antanut sulautuville yrityksille erittäin vahvan aseman FTTO-palvelujen (fibre-to-the-office) tukkumarkkinoilla. Liiketoimen seurauksena vaihtoehtoisilla vähittäismyyjillä olisi vähemmän vaihtoehtoisia toimittajia. Koska *Covage* integroituisi vertikaalisesti *SFR:n* vähittäismyyntitoimintaan, sulautuman tuloksena syntyvällä yrityksellä olisi sekä kyky että kannustin estää vähittäiskaupan kilpailijoita käyttämästä *Covagen* kuitukapasiteettia tukkumarkkinoilla. *SFR* tarjoutui luopumaan 95 prosentista *Covagen* FTTO-liiketoiminnasta ja tekemään siirtymäkauden palvelusopimuksen, jotta luovutetusta liiketoiminnasta tulisi täysin riippumatonta.

⁹⁹ Asia T-399/16 CK Telecoms UK Investments Ltd vastaan Euroopan komissio, unionin yleisen tuomioistuimen tuomio, 28.5.2020. Ks. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-399/16>

¹⁰⁰ Asia M.9728 Altice/Omers/Allianz/Covage, komission päätös, 27.11.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9728

Komissio hyväksyi joulukuussa 2020 tietyin edellytyksin, että *Google* hankkii *Fitbitin*.¹⁰¹ Fitbit kehittää, valmistaa ja jakelee älykelloja ja aktiivisuusrannekkeita. Komissio oli huolissaan siitä, että Google voisi käyttää Fitbitin tietokantoja lisätäkseen Googlen hallussa jo nyt olevaa valtavaa määrää dataa, jota käytetään mainosten kohdentamiseen. Google voisi myös rajoittaa kilpailijoiden pääsyä Fitbitin Web Programming Interface -sovellusrajapintaan (API) ja asettaa ranteeseen puettavien laitteiden kilpailevat valmistajat epäedulliseen asemaan heikentämällä yhteentoimivuutta Android-älypuhelimien kanssa. Google sitoutui hyväksynnän saadakseen olemaan käyttämättä Fitbit-dataa Googlen mainoksissa ja pitämään tällaiset tiedot erillään datasiiloissa. Lisäksi Google sitoutui antamaan jatkossakin asiaankuuluville kolmansille osapuolille mahdollisuuden käyttää Fitbit Web API:n kautta käyttäjien terveyteen ja kuntoon liittyviä tietoja käyttäjän suostumuksella ja maksutta. Yhtiö sitoutui myös jatkossakin mahdollistamaan kilpailevien ranteeseen puettavien laitteiden yhteentoimivuuden Android-älypuhelimien kanssa. Sitoumuksiin sisältyy myös nopeutettu riitojenratkaisumekanismi, johon kolmannet osapuolet voivat vedota.

Moottoripolttoaineiden ja niihin liittyvien tuotteiden toimituksen alalla Euroopan komissio hyväksyi heinäkuussa 2020 tietyin edellytyksin, että *PKN Orlen* hankkii *Grupa Lotosin*. Kumpikin on suuri puolalainen integroitunut öljy- ja kaasuyhtiö.¹⁰² Komissio oli huolissaan siitä, että liiketoimi sellaisena kuin siitä alun perin ilmoitettiin olisi haitannut kilpailua moottoripolttoaineiden markkinoilla Puolassa, lentopetrolin markkinoilla Puolassa ja Tšekissä sekä niihin liittyvien tuotteiden, kuten eri bitumityyppien, markkinoilla Puolassa. PKN Orlen tarjosi pakettia, johon sisältyi luovutuksia ja muita sitoumuksia. Pakettiin sisältyi osuuden luovutus jalostamosta, varastoista, polttoaineita vähittäismyyntinä myyvistä huoltoasemista ja bitumintuotantolaitoksista. Komissio totesi, että nämä korjaustoimenpiteet antavat kilpailijoille mahdollisuuden kilpailla sulautuman tuloksena syntyvän yrityksen kanssa aidosti.

Rautatieliikenteen alalla komissio hyväksyi heinäkuussa 2020 ehdollisesti *Alstomin* toteuttaman *Bombardier Transportationin* hankinnan.¹⁰³ Alstom ja Bombardier ovat rautatiealan maailmanlaajuisia johtajia, ja ne kilpailevat huippunopeiden junien (huippunopea liikkuva kalusto) valmistuksen ja toimittamisen sekä rautateiden merkinantoratkaisujen alalla. Komissio totesi, että toimenpide olisi aiheuttanut vakavia kilpailuongelmia. Alstomista olisi tullut kiistaton markkinajohtaja huippunopean liikkuvan kaluston sekä kaukoliikenteen merkinantoratkaisujen markkinoilla. Komissio hyväksyi sulautuvien yritysten tarjoaman kattavan sitoumuspaketin, jolla ne luopuivat huippunopean liikkuvan kaluston ja kaukoliikenteen liikkuvan kaluston junalaitureista ja tuotantolaitoksista. Alstom ja Bombardier tarjoutuivat myös toimittamaan merkinantoalan kilpailijoille perinteisiä junaan asennettavia laitteita, tarvittavat rajapintatiedot ja tukea.

---

¹⁰¹ Asia M.9660 Google/Fitbit, komission päätös, 17.12.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9660

¹⁰² Asia M.9014 PKN Orlen / Grupa Lotos, komission päätös 14.7.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9014

¹⁰³ Asia M.9779 Alstom / Bombardier Transportation, komission päätös, 31.7.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9779

Fiat Chryslerin ja Peugeotin sulautuma

Autoteollisuuden alalla komissio hyväksyi perusteellisen tutkinnan jälkeen ja tietyin edellytyksin Fiat Chrysler Automobilesin (FCA) ja Peugeot SA:n (PSA) sulautuman.¹⁰⁴ Liiketoimella luotiin maailman neljänneksi suurin autoalan konserni Stellantis. Komissio totesi, että keskittymä olisi vahingoittanut kilpailua pienten kevyiden hyötyajoneuvojen markkinoilla useissa jäsenvaltioissa. Sulautuvat yritykset sitoutuivat laajentamaan PSA:n ja Toyotan välistä nykyistä yhteistyösopimusta pienten kevyiden hyötyajoneuvojen osalta. PSA valmistaa Toyota-ajoneuvoja myytäväksi EU:ssa. Laajennetulla sopimuksella lisätään Toyotan tuotantokapasiteettia ja alennetaan ajoneuvojen ja niiden varaosien ja varusteiden siirtohintoja. Näiden toimenpiteiden ansiosta Toyota voi kilpailla aidosti Stellantisin kanssa ja laajentua EU:n pienten kevyiden hyötyajoneuvojen markkinoille. Lisäksi FCA ja PSA sitoutuivat muuttamaan korjaamoverkostojensa kanssa tekemiään korjaus- ja huoltosopimuksia. Korjaamoverkostojen käyttö helpottuu, mikä antaa kilpailijoille ja uusille tulokkaille mahdollisuuden kilpailla pienten kevyiden hyötyajoneuvojen markkinoilla.

4.3 Valtiontuella helpotettiin digitaalista siirtymää ja turvattiin sisämarkkinat

Hyvin suuriin digitaalisiin nopeuksiin, kapasiteettiin ja laatuun liittyviä tarpeita vastaava laajakaistainfrastruktuuri on avainasemassa, kun pyritään saavuttamaan digitaali-strategiassa¹⁰⁵ asetetut EU:n vuoden 2025 verkkoyhteystavoitteet. Valtiontuki edistää tehokkaiden laajakaistaverkkojen käyttöönottoa EU:ssa korjaamalla markkinoiden toimintapuutteita eli se auttaa tilanteissa ja alueilla, joilla kaupallisilla operaattoreilla ei ole kannustinta tarjota riittävää laajakaistakattavuutta.

Elokuussa 2020 komissio hyväksyi 200 miljoonan euron palvelusetelijärjestelmän, jonka avulla pienituloiset perheet voivat saada käyttöönsä nopeita laajakaistapalveluja Italiassa.¹⁰⁶ Valtiontukiohjelma kaventaa digitaalista kuilua Italiassa ja rajoittaa samalla mahdollisia kilpailun vääristymiä. Komissio hyväksyi joulukuussa 2020 myös 20 miljoonan euron palvelusetelijärjestelmän, jolla autetaan Kreikassa opiskelijoita saamaan laajakaistapalveluja ja hyödyntämään etäopiskelua verkossa.¹⁰⁷

Komissio hyväksyi EU:n valtiontukisääntöjen nojalla Saksan ohjelman erittäin suuren kapasiteetin laajakaistaverkkojen käyttöönoton tukemiseksi.¹⁰⁸ Ohjelman tavoitteena on kehittää uusi, julkisesti rahoitettu erittäin suuren kapasiteetin yhteysinfrastruktuuri, joka tarjoaa nopeamman internetyhteyden kotitalouksille, yrityksille ja julkisille laitoksille Saksassa. Saksa asettaa etusijalle kotitaloudet, joiden käytettävissä olevien yhteyksien nopeus on alle 100 megabittiä sekunnissa, jotta voidaan kaventaa digitaalista kuilua Saksan

¹⁰⁴ Asia M.9730 FCA/PSA, komission päätös, 21.12.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9730

¹⁰⁵ Komission tiedonanto: Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa, 19.2.2020. Ks.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067&qid=1612979051364&from=FI>

¹⁰⁶ Asia SA.57495 Italy – Broadband vouchers for certain categories of families (laajakaistaa koskevat palvelusetelit tiettyihin ryhmiin kuuluville perheille), COM(2020) 5269 final, komission päätös, 4.8.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202037/286902_2187163_119_2.pdf

¹⁰⁷ Asia SA.57357 Greece – Broadband voucher scheme for students (laajakaistaa koskevat palvelusetelit opiskelijoille), COM(2020) 8441 final, komission päätös, 3.12.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/20212/288333_2230042_140_2.pdf

¹⁰⁸ Asia SA.52732 Germany – National gigabit scheme (kansallinen gigabitiohjelma), COM(2020) 7859 final, komission päätös, 13.11.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202048/288295_2213478_121_2.pdf

maaseutu- ja kaupunkialueiden välillä. Saksan tavoitteena on saattaa ohjelman avulla gigabittiluokan verkot kaikkien kansalaisten saataville vuoden 2025 loppuun mennessä.

5. EU:n kilpailupolitiikka vihreän siirtymän tukena

EU pyrkii päättäväisesti torjumaan ilmastonmuutosta ja ympäristön tilan heikkenemistä ja edistämään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa Euroopan kasvustrategiana. Sen lisäksi, että vihreä innovointi on EU:n poliittisen tavoitteen ydin, se näkyy myös EU:n sääntelyehdotuksissa ja rahoituksen painopisteissä. EU:n kilpailupolitiikalla voidaan hyvin edistää EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita, kuten talouden hiilestä irtautumista ja liikenteen siirtymistä saastuttavista fossiilisista polttoaineista vaihtoehtoisiin polttoaineisiin komission liikkuvuuspolitiikan mukaisesti.

Tässä yhteydessä komissio esitti lokakuussa 2020 [kiinnostuksenilmaisupyynnön](#)¹⁰⁹ siitä, [miten kilpailusäännöt ja kestävyyspolitiikat toimivat yhdessä](#). Komissio pyysi eri sidosryhmiä, kuten kilpailuasiantuntijoita, tiedemaailmaa, teollisuutta, ympäristöryhmiä ja kuluttajajärjestöjä, esittämään näkemyksiään siitä, miten kilpailupolitiikka, yrityskeskittymäpolitiikka ja valtiontukipolitiikka toimivat yhdessä ympäristö- ja ilmastopolitiikan kanssa. Kannanotot otettiin huomioon helmikuussa 2021 pidetyssä [konferenssissa](#). Kuulemisprosessiin liittyviä pohdintoja koskeva raportti on tarkoitus julkaista vuoden 2021 puolivälissä.

5.1 Vihreää siirtymää helpottava valtiontuki

Valtiontukien valvonnan alalla komissio arvioi ja hyväksyi valtion toimenpiteitä, joilla edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, parannetaan energiatehokkuutta, tuetaan tarvittaessa päästöttömän/vähäpäästöisen liikenneinfrastruktuurin käyttöönottoa, edistetään päästöttömien/vähäpäästöisten ajoneuvojen kysyntää julkisessa ja yksityisessä liikenteessä sekä vähennetään hiilidioksidipäästöjä ja muita päästöjä (mukaan lukien hiilestä irtautumista koskevat toimenpiteet) tai parannetaan kiertotalouden periaatteiden mukaisia toimintamalleja.

Komissio hyväksyi heinäkuussa 2020 ohjelman, jolla tuetaan sähkön tuotantoa uusiutuvista energialähteistä Irlannissa.¹¹⁰ Ohjelma auttaa Irlantia saavuttamaan oman kansallisen tavoitteensa: se aikoo luopua fossiilisista polttoaineista ja lisätä uusiutuvien energialähteiden osuutta 70 prosenttiin maan sähköntuotannosta vuoteen 2030 mennessä. Komissio totesi, että tuki on tarpeen, sillä on kannustava vaikutus, se on oikeasuhteista eikä sitä myönnetä enempää kuin on välttämätöntä, koska tuen määrä määräytyy kilpailuun perustuvissa huutokaupoissa. Tapaus osoittaa myös, miten uusiutuvaa energiaa tuottavien yhteisöjen kehittämiä hankkeita ja ohjelmasta tuettuja hankkeita toteuttavia yhteisöjä voidaan tukea valtiontukisääntöjen mukaisesti.

¹⁰⁹ Vihreän kehityksen ohjelmaa tukeva kilpailupolitiikka – Kiinnostuksenilmaisupyyntö, komission muistio, 13.10.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/information/green_deal/call_for_contributions_fi.pdf

¹¹⁰ Asia SA.54683 Irish RES electricity support (tuki uusiutuvaa energiaa varten Irlannissa), komission päätös 20.7.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54683

Komissio totesi toukokuussa 2020, että Alankomaiden Hemwegin hiilivoimalan ennen aikaisesta sulkemisesta maksama 52,5 miljoonan euron korvaus oli EU:n valtiontukisääntöjen mukainen.¹¹¹ Toimenpide auttaa vähentämään hiilidioksidipäästöjä vääristämättä kohtuuttomasti kilpailua sisämarkkinoilla. Komissio teki samanlaisen päätöksen korvauksista, jotka koskivat kivihiilivoimaloiden varhaista sulkemista Saksassa.¹¹²

Komissio hyväksyi marraskuussa 2020 Romanian ohjelman, jolla tuetaan yksinomaan uusiutuviin energialähteisiin perustuvien kaukolämpöjärjestelmien rakentamista ja/tai parantamista.¹¹³ Toimenpide mahdollistaa siirtymisen fossiilisiin polttoaineisiin perustuvasta energiantuotannosta uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan lämmöntuotantoon. Valtiontukisääntöjen mukaan jäsenvaltiot voivat tukea kaukolämmön tuotantoa ja jakelua tietyin edellytyksin, jotka on vahvistettu valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle annetuissa komission suuntaviivoissa. Komission tammikuussa 2020 julkaisemassa Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus korottaa kaukolämmön tuotantoon myönnettävän tuen enimmäismäärää.

Komissio hyväksyi joulukuussa 2020 Alankomaiden 30 miljardin euron ohjelman, jolla tuetaan Alankomaissa kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä hankkeita.¹¹⁴ Ohjelmalla (Stimulerend Duurzame Energieproductie, SDE++) edistetään EU:n ympäristötavoitteiden saavuttamista vääristämättä kohtuuttomasti kilpailua. Tämä innovatiivinen järjestelmä on erilaisiin teknologioihin perustuvilla hankkeilla (uusiutuva sähkö, kaasu ja lämpö, teollisuuden hukkalämmön ja lämpöpumppujen käyttö, teollisuuden lämpöprosessien sähköistäminen ja vedyn tuotannon sähköistäminen sekä hiilidioksidin talteenotto ja varastointi teollisissa prosesseissa, mukaan lukien vedyn tuotanto ja jätteenpolttot), jotka hakevat tukea perustasoon verrattuna vähennettyjen hiilidioksidiekvivalenttitonnien perusteella.

Toinen akkuja koskeva Euroopan yhteistä etua koskeva tärkeä hanke (IPCEI)

Vuoden 2020 aikana 12 jäsenvaltiota ja komissio kävivät keskusteluja toisesta akkujen arvoketjua koskevasta IPCEI-hankkeesta. Joulukuussa 2020 Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Slovakia ja Suomi ilmoittivat yhdessä toisesta sähköiseen liikkuvuuteen ja energian varastointiin tarkoitettuja paristoja koskevasta IPCEI-hankkeesta. Hankkeella, jota kutsutaan nimellä ”European Battery Innovation”, tuetaan akkujen arvoketjua koskevaa tutkimusta ja innovointia. Lähivuosina nämä kaksitoista jäsenvaltiota antavat tälle hankkeelle 2,9 miljardin euron rahoituksen. Julkisen rahoituksen odotetaan saavan liikkeelle yksityisiä investointeja 9 miljardilla eurolla. Hanke täydentää ensimmäistä akkujen arvoketjua koskevaa IPCEI-hanketta, jonka komissio hyväksyi joulukuussa 2019. Hanke on samansuuntainen niiden komission politiikkojen kanssa, joilla

¹¹¹ Asia SA.54537 Netherlands – Prohibition of coal for the production of electricity in the Netherlands (hiilen käytön kieltäminen sähköntuotantoon Alankomaissa), komission päätös, 12.5.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202025/284556_2165085_151_2.pdf

¹¹² Asia SA.58181 Tender mechanism for the phase-out of hard coal in Germany (tarjousmenettely kivihiilen käytön vaiheittaista lopettamista varten Saksassa), komission päätös, 25.11.2020. Ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2208

¹¹³ Asia SA.55433 Romania – RES District heating projects (uusiutuviin energialähteisiin perustuvat kaukolämpöhankkeet), komission päätös, 6.11.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/20214/287759_2235900_143_2.pdf

¹¹⁴ Asia SA.53525 the Netherlands – SDE++ scheme for greenhouse gas reduction projects, including renewable energy (SDE++-järjestelmä kasvihuonekaasujen vähentämishankkeita ja uusiutuvaa energiaa varten), komission päätös, 14.12.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53525

pyritään siirtymään ympäristön kannalta haitallisten fossiilisten polttoaineiden käytöstä vaihtoehtoihin polttoaineteknologioihin, sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja digitaali-strategian mukaisten EU:n talouden rinnakkaisten siirtymien kanssa.¹¹⁵ Komissio antoi tammikuussa 2021 päätöksen, jolla tämä IPCEI hyväksyttiin.¹¹⁶

Komissio, jäsenvaltiot ja teollisuus jatkoivat vuonna 2020 keskusteluja mahdollisista uusista IPCEI-hankkeista vetyteknologian, vähähiilisen teollisuuden, mikroelektroniikan ja akkujen alalla.

5.2 Kilpailusääntöjen noudattamisen valvonta ja yrityskeskittymien valvonta vihreän siirtymän tukena

Kilpailusääntöjen noudattamisen valvontaa voidaan kohdistaa yritysten toimintaan, jolla pyritään mahdollisesti rajoittamaan kilpailua puhtaiden teknologioiden kehittämisessä, ja lisäksi sillä voidaan estää toiminta, jolla pyritään sulkemaan pääsy keskeisiin infrastruktuureihin tai kiertotalouden ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden kannalta välttämättömien resurssien vapaa liikkuvuus.

Komissio jatkoi vuonna 2020 BMW:tä, Daimleria ja VW:tä (Volkswagen, Audi ja Porsche) koskevaa tutkintaa epäilyistä kilpailun rajoittamisesta päästöjen puhdistustekniikan alalla.¹¹⁷

Kilpailusääntöjen noudattamisen valvontatoimilla voidaan myös tukea Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitetta kehittää rautateiden matkustajaliikenteestä kilpailukykyinen ja houkutteleva. Niiden osalta komissio jatkoi käynnissä olevia tutkintojaan.¹¹⁸ Tšekin rautatieliikennettä koskevassa asiassa vakiintunutta rautatieliikenteen harjoittajaa Česká dráhy (ČD) epäillään saalistushinnoittelusta Prahan ja Ostravan välisellä matkustajareitillä, joka on Tšekin rautatieverkon tärkein osuus. Lokakuussa 2020 komissio lähetti väitetiedoksiannon Česká dráhyille.¹¹⁹

6. Ihmisten hyväksi toimiva talous – EU:n kilpailupolitiikka syvemmän ja oikeudenmukaisemman talous- ja rahaliiton tukena

Sosiaalinen markkinatalous on perusta, jolle EU rakentuu, ja EU:n kilpailupolitiikka tukee sitä. Kansalaiset ja yritykset menestyvät, kun talous toimii niiden hyväksi. Komissio tuki vuonna 2020 tätä komission yleistavoitetta edistämällä kilpailua edistäviä, tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja digitaalista narratiivia toimissa, joilla pyritään toteuttamaan

¹¹⁵ Komission tiedonanto: Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa, 19.2.2020. Ks.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067&qid=1612979051364&from=FI>

¹¹⁶ Valtiontuki: Komissio hyväksyy 2,9 miljardin euron julkisen tuen 12 jäsenvaltion toiselle yleiseurooppalaiselle tutkimus- ja innovaatiohankkeelle akkujen arvoketjun kehittämiseksi, komission lehdistötiedote, 26.1.2021. Ks.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/IP_21_226. Päätöksen ei-luottamuksellinen versio julkaistaan valtiontukirekisterissä kilpailun pääosaston verkkosivustolla numeroilla SA.55840 (Belgia), SA.55896 (Espanja), SA.55813 (Italia), SA.55855 (Itävalta), SA.56665 (Kreikka), SA.55844 (Kroatia), SA.55859 (Puola), SA.55858 (Ranska), SA.55854 (Ruotsi), SA.55831 (Saksa), SA.55819 (Slovakia) ja SA.55846 (Suomi). Ks. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/

¹¹⁷ Asia AT.40178 Car emissions (autojen päästöt), komission väitetiedoksianto, 5.4.2019, ks.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_2008

¹¹⁸ Komissio jatkaa kilpailusääntöjen noudattamista koskevia tutkintojaan myös tapauksessa, joka koskee epäiltyä saalistushinnoittelua Prahan ja Ostravan välisellä matkustajareitillä, joka on Tšekin rautatieverkon tärkein osuus.

¹¹⁹ Asia AT.40156 Czech Rail. The Commission sent a Statement of Objections to Česká dráhy for alleged predatory pricing (komissio lähetti Česká dráhyille väitetiedoksiannon epäilyistä saalistushinnoittelusta), ks. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2017

elpymispaketti eurooppalaisen ohjausjakson, pääomamarkkinaunionin, pankkiunionin ja tehokkaan verotuksen yhteydessä.¹²⁰

6.1 Pankkialan kestävyiden varmistaminen

Vuonna 2020 ei ollut uusia valtiontukea rahoituslaitoksille koskevia yksittäisiä tapauksia. Komissio kuitenkin hyväksyi jo olemassa olevien sellaisten järjestelmien jatkamisen, joilla jäsenvaltiot voivat tarvittaessa tukea vaikeuksissa olevien hyvin pienten rahoituslaitosten tai luotto-osuuskuntien hallittua markkinoilta poistumista. Komissio hyväksyi tällaiset järjestelmät Puolassa, Italiassa ja Irlannissa.¹²¹ Komissio hyväksyi myös Kreikan ja Italian maksuvalmiustukiohjelmat elinkelpoisille pankeille, joilla on tilapäisiä maksuvalmiusongelmia, jos se on tarpeen konkreettisesti tapauksessa.¹²²

Jäsenvaltiot jatkoivat kehityspankkien perustamisen tai laajentamisen tukemista. Valtiontuen näkökulmasta julkisesti rahoitetut kehityspankit voivat toimia tarkasti määritellyssä tehtävässä, jolla puututaan markkinoiden toimintapuutteisiin edellyttäen, että ne eivät syrjäytä kaupallisia rahoituslaitoksia. Komissio hyväksyi vuonna 2020 rahoituksen Alankomaiden uudelle kehitysrahoituslaitokselle Invest Internationalille.¹²³ Komissio hyväksyi myös rahoituksen Skotlannin kansallisen investointipankin (Scottish National Investment Bank) perustamista varten.¹²⁴ Komissio hyväksyi myös uuden kansallisen kehityspankin, Banco Português de Fomento, perustamisen Portugalissa.¹²⁵ Vuonna 2020 jatkettiin ohjelmia, jotka eivät ole valtiontukea, Italiassa (GACS) ja Kreikassa (Hercules). Ohjelmien tarkoituksena on

¹²⁰ Komission tiedonanto: Toimintasuunnitelma veronkierron torjumiseksi ja verotuksen yksinkertaistamiseksi (Q2/2020), sisältyy mukautettuun komission työohjelmaan 2020, COM(2020) 440 final, liite 1 ja 2, 27.5.2020.

¹²¹ Asia SA.58389 Fifth prolongation of the resolution scheme for cooperative banks and small commercial banks (osuuspankkeihin ja pieniin liikepankkeihin sovellettavan kriisinratkaisujärjestelmän viides jatkaminen), komission päätös, 29.10.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58389 Asia SA.56635 Tenth prolongation of the Credit Unions Orderly Liquidation Scheme (luotto-osuuskuntien hallitun likvidaatiojärjestelmän kymmenes jatkaminen), komission päätös, 8.6.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56635 Asia SA.57053 11th prolongation of the Credit Union restructuring and stabilisation scheme (luotto-osuuskuntien rakenneuudistus- ja vakautusjärjestelyn 11. jatkaminen), komission päätös, 8.5.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57053 Asia SA.58819 12th prolongation of Credit Union restructuring and stabilisation scheme (luotto-osuuskuntien rakenneuudistus- ja vakautusjärjestelyn 12. jatkaminen), komission päätös, 30.10.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58819 Asia SA.57378 16th prolongation of the Credit Union Resolution Scheme 2020-2021 (luotto-osuuskuntien kriisinratkaisujärjestelmän 2020–2021 16. jatkaminen), komission päätös, 12.6.2020. Ks. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57378 Asia SA.57516 Italian orderly liquidation scheme for small banks (pienien pankkien hallittu likvidaatiojärjestelmä Italiassa). Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3

¹²² Asia SA.57262 Prolongation of the Greek State Guarantee Scheme for banks 01.06.2020–30.11.2020 (Art. 2 of Law 3723/2008) (Kreikan pankeille tarkoitettun valtiontakausjärjestelmän jatkaminen), komission päätös, 16.6.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57262 Asia SA.57515 COVID-19 – Italian bank liquidity support scheme (Italian pankkien likviditeettitukijärjestelmä), komission päätös, 10.11.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57515

¹²³ Asia SA.55465 Invest International, komission päätös, 29.5.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_55465

¹²⁴ Asia SA.54780 Scottish National Investment Bank, komission päätös, 5.11.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54780

¹²⁵ Asia SA.55719 Banco Português de Fomento, komission päätös, 4.8.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_55719

puuttua järjestämättömien lainojen suureen määrään. Ohjelmat ovat esimerkkejä siitä, miten jäsenvaltiot voivat auttaa pankkeja tasapainottamaan taseensa myöntämättä tukea tai vääristämättä kilpailua.

6.2 Valikoivien veroetuuksien torjunta

Veropetosten ja veronkierron torjunta ovat korkealla komission asialistalla. Komissio jatkoi vuonna 2020 Alankomaiden Inter IKEA:lle, Starbucksille ja Nikelle myöntämän väitetyn valtiontuen tutkintaa; Luxemburgin Huhtamäelle myöntämää väitettyä tukea koskevaa tutkintaa ja tutkintaa, joka koskee Belgian 39 yksittäiselle Belgian ylivoittoa koskevan järjestelmän edunsaajille myöntämää väitettyä tukea.

Heinäkuussa 2020 unionin yleinen tuomioistuin kumosi komission vuonna 2016 antaman päätöksen, jossa komissio katsoi, että kaksi Irlannin *Applen* hyväksi tekemää veropäätöstä oli sisämarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei komissio osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että Appllelle olisi myönnetty valikoivaa taloudellista etua.¹²⁶ Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio ei osoittanut, että riidanalaiset verotusasioissa annetut ennakkoratkaisut olisivat seurausta Irlannin veroviranomaisten harkintavallan käytöstä. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio ei kyennyt osoittamaan riidanalaisissa verotusasioissa annetuissa ennakkoratkaisuissa metodologisia virheitä, jotka olisivat johtaneet Applen verotettavien tulojen pienenemiseen Irlannissa. Komissio on valittanut tuomiosta unionin tuomioistuimeen.¹²⁷

7. Voimien yhdistäminen eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen kilpailukulttuurin edistämiseksi

7.1 Yhteistyö kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa

Komissio ja kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kansalliset kilpailuviranomaiset jatkoivat vuonna 2020 yhteistyötä Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston kautta SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi.¹²⁸ Verkoston tavoitteena on luoda toimiva oikeudellinen kehys EU:n kilpailulainsäädännön noudattamisen valvomiseksi sellaisten yritysten osalta, jotka harjoittavat kilpailua rajoittavia rajatylittäviä liiketoimintakäytäntöjä.

Vuonna 2020 verkostossa käynnistettiin 139 uutta tutkintaa ja toimitettiin 97 suunniteltua päätöstä. Näihin lukuihin sisältyvät komission tutkinnat ja päätökset. Näiden asetuksessa (EY)

¹²⁶ Asiat T- 778/16 ja T- 892/16 Valtiontuki – Irlannin myöntämä tuki – Päätös, jolla tuki todetaan sisämarkkinoille soveltumattomaksi ja sääntöjenvastaiseksi ja määrätään perittäväksi takaisin – Verotusasioissa annetut ennakkoratkaisut – Valikoivat veroedut – Markkinaehtoperiaate, 15.7.2020 annetut tuomiot. Ks.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=228621&doclang=fi>

¹²⁷ Johtavan varapuheenjohtajan Margrethe Vestagerin lausunto komission päätöksestä valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta Applen verotusta koskevasta valtiontuesta Irlannissa, komission lausunto, 25.9.2020. Ks.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_20_1746

¹²⁸ Komission tiedonanto yhteistyöstä kilpailuviranomaisten verkostossa, EUVL C 101, 27.4.2004, s. 43–53 ja EUVL C 374, 13.10.2016, s. 10. Ks.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FIALL/?uri=CELEX%3A52004XC0427%2802%29>

N:o 1/2003 vahvistettujen yhteistyömekanismien lisäksi myös muilla kilpailuviranomaisten verkoston yhteistyövirroilla varmistetaan EU:n kilpailusääntöjen noudattamisen yhdenmukaista valvontaa. Verkosto kokoontui säännöllisesti keskustelemaan tapauksista varhaisessa vaiheessa, poliittisista kysymyksistä sekä strategisesti tärkeistä asioista. Vuonna 2020 monialaisissa työryhmissä ja alakohtaisissa alaryhmissä järjestettiin 24 kokousta, joissa EU:n kilpailuviranomaisten virkamiehet vaihtoivat näkemyksiä. Kuten edellä kohdassa 2.2 kuvattiin, Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto myös antoi yhteisen lausunnon kilpailusääntöjen soveltamisesta covid-19-kriisin aikana ja teki tiivistä yhteistyötä covid-19-pandemiaan liittyvien kilpailukysymysten parissa.

Vuonna 2020 komissio seurasi ja avusti jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä saattaa ECN+-direktiivi¹²⁹ osaksi kansallista lainsäädäntöä 4. helmikuuta 2021 mennessä. Direktiivillä varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on samoja säännöksiä – EU:n kilpailusääntöjä – soveltaessaan käytössään toimivat täytäntöönpanovälineet ja resurssit, jotta ne voivat havaita SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa rikkovat yritykset ja määrätä niille seuraamuksia. Lisäksi direktiivillä varmistetaan, että kilpailuviranomaiset voivat tehdä päätöksensä täysin itsenäisesti tosiseikkojen ja lainsäädännön perusteella.

7.2 Uusi politiikka-aloite komission välineistön vahvistamiseksi globaalissa toimintaympäristössä

Euroopan talous on avoin ja kiinteästi sidoksissa muuhun maailmaan. Pysyäkseen vahvana EU tarvitsee oikeanlaisia välineitä oikeudenmukaisen liiketoimintaympäristön varmistamiseksi sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioiden myöntämiin tukiin on aina sovellettu tiukkoja EU:n valtiontukisääntöjä. EU:n ulkopuolisten maiden EU:ssa toimiville yrityksille myöntämällä tuilla näyttää kuitenkin olevan yhä vääristävämpi vaikutus sisämarkkinoihin, mutta ne eivät kuulu EU:n valtiontukien valvonnan piiriin.

Komissio antoi kesäkuussa 2020 **valkoisen kirjan ulkomaisista tuista**¹³⁰ keskustelun käynnistämiseksi uusista välineistä tämän sääntelyvajeen korjaamiseksi. Sidosryhmiä kuultiin laajasti vuonna 2020. Komissio esittää vuonna 2021 lainsäädäntöehdotuksen toimintaedellytysten tasapuolistamisesta ulkomaisten tukien osalta.

Valkoinen kirja toimintaedellytysten tasapuolistamisesta ulkomaisten tukien osalta

Valkoisessa kirjassa esitetään useita täydentäviä vaihtoehtoja nykyisen sääntelyvajeen korjaamiseksi:

Moduulissa 1 ehdotetaan yleisen markkinaoikeusvälineen perustamista kaikkien sellaisten mahdollisten markkinatilanteiden huomioon ottamiseksi, joissa ulkomaiset tuet voivat vääristää sisämarkkinoita. Ehdotettu valvontaviranomainen voisi toimia kaikkien sellaisten viitteiden tai tietojen perusteella, joiden mukaan EU:ssa toimiva yritys saa ulkomaisista tukea, ja määrätä toimenpiteitä todennäköisesti vääristävän vaikutuksen korjaamiseksi, kuten hyvitysmaksuja ja rakenteellisia tai toimintaa sääteleviä korjaustoimenpiteitä. Lisäksi valvontaviranomainen voisi myös todeta, että tuetulla toiminnalla tai investoinneilla on vääristymää suurempi myönteinen vaikutus, jolloin tutkintaa ei jatkettaisi (EU:n edun tarkastelu).

¹²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi (EUVL L 11, 14.1.2019, s. 3–33).

¹³⁰ Valkoinen kirja toimintaedellytysten tasapuolistamisesta ulkomaisten tukien osalta, COM(2020) 253 final, 17.6.2020.

Moduulissa 2 pyritään varmistamaan, että ulkomaisista tuista ei koidu epäilystä etua niiden saajille silloin, kun ne hankkivat yrityksiä EU:ssa (omistussuosia niistä). Yritysten, jotka saavat EU:n ulkopuoliselta valtiolta taloudellista tukea, olisi ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle EU:n yritysten ostoista, jotka ylittävät tietyn kynnyksen. Toimivaltainen valvontaviranomainen voisi joko hyväksyä ilmoituksen tekijän sitoumukset, joilla vääristymä korjataan tehokkaasti, tai kieltää yritysoston.

Valkoisen kirjan **moduulissa 3** ehdotetaan mekanismeja, jossa julkisiin hankintamenettelyihin osallistuvien tarjoajien olisi ilmoitettava EU:n ulkopuolisista maista saadut rahoitusosuudet. Tämän jälkeen toimivaltaiset viranomaiset arvioisivat, onko kyseessä ulkomainen tuki ja vääristääkö se julkisten hankintasopimusten tekemistä. Tällaisessa tapauksessa tarjoaja voitaisiin sulkea hankintamenettelyn ulkopuolelle.

7.3 Monenvälinen ja kahdenvälinen yhteistyö eri puolilla maailmaa

Komissio jatkoi aktiivista kansainvälistä yhteistyötä kilpailualalla sekä monenvälisellä että kahdenvälisellä tasolla pandemiasta aiheutuneista rajoituksista huolimatta.¹³¹

EU uskoo vakaasti yhteistyön vahvuuteen ja arvoon sekä siihen, että kansainväliset järjestöt, kuten Maailman kauppajärjestö (WTO) ja muut monenväliset järjestöt, olisi uudistettava soveltamaan nykymaailmaan nykyistä paremmin. Tukisääntöjen uudistaminen on yksi EU:n tärkeimmistä painopisteistä Maailman kauppajärjestön kauppasääntöjen nykyaikaistamisessa. Tätä tarkoitusta varten EU, Yhdysvallat ja Japani sopivat tammikuussa 2020 antamassaan yhteisessä julkilausumassa¹³² teollisuustukia koskevien nykyisten sääntöjen vahvistamisesta. Vuonna 2020 komissio jatkoi aktiivista toimintaansa kilpailuun liittyvillä kansainvälisillä foorumeilla, kuten OECD:n kilpailukomiteassa, kansainvälisessä kilpailuviranomaisverkossa (ICN), Maailmanpankissa ja YK:n kauppaja kehityskonferenssissa (UNCTAD).

Vuonna 2020 sovellettiin Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä erosopimusta¹³³, mukaan lukien sen valtioneuvoston ja kilpailuasioita koskevat määräykset. Komissio antoi ohjeita¹³⁴ erosopimuksen soveltamisesta kilpailuasioissa. Joulukuussa 2020 saatiin päätökseen neuvottelut EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaja yhteistyösopimuksesta¹³⁵. Sopimusta sovelletaan väliaikaisesti 1. tammikuuta 2021 alkaen. Se sisältää kattavat kilpailua ja tukia koskevat luvut, joilla varmistetaan, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen kilpailu ei vääristy sen jälkeen, kun Yhdistynyt kuningaskunta on eronnut EU:sta.

EU ja Kiina saivat joulukuussa 2020 periaatetasolla päätökseen neuvottelut EU:n ja Kiinan kattavasta investointisopimuksesta¹³⁶. Kiina sitoutui parantamaan EU:n sijoittajien pääsyä

¹³¹ Ks. toimeksiantokirje https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/default/files/cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf

¹³² Joint Statement of the Trilateral Meeting of the Trade Ministers of Japan, the United States and the European Union, 14.1.2020. Ks. https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158567.pdf

¹³³ Ks. sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7.

¹³⁴ Notice to Stakeholders – Withdrawal of the United Kingdom and EU rules in the field of competition, komission tiedonanto, 2.12.2020. Ks. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site/eu-competition-law_en_0.pdf

¹³⁵ Kauppaja yhteistyösopimus Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välillä (EUVL L 444, 31.12.2020, s. 14–1462. Ks. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FIN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.444.01.0014.01.FIN

¹³⁶ EU-China Comprehensive Agreement on Investment – Agreement in Principle, 30.12.2020, ks.

markkinoille sekä avaamaan joitakin uusia merkittäviä markkinoita. Lisäksi Kiina sitoutui takaamaan oikeudenmukaisen kohtelun EU:n yrityksille, jotta ne voivat kilpailla Kiinassa tasapuolisemmin toimintaedellytyksin, muun muassa valtion omistamia yrityksiä koskevien sääntöjen, tukien avoimuuden sekä pakollisten teknologian siirtojen vastaisten sääntöjen osalta.

Komissio pyrkii vapaakauppasopimuksia neuvoteltaessa sisällyttämään niihin kattavat kilpailupolitiikkaa ja valtiontukien valvontaa koskevat luvut. Komissio jatkoi vuonna 2020 vapaakauppasopimusneuvotteluja Australian, Azerbaidžanin, Chilen, Indonesian, Uuden-Seelannin ja Uzbekistanin kanssa.

Komissio jatkoi vuonna 2020 teknistä yhteistyötään kilpailupolitiikan ja kilpailusääntöjen noudattamisen valvonnan alalla EU:n tärkeimpien kauppakumppanien kanssa. Komissio jatkoi myös EU:n ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden tukemista kilpailualan vaatimusten täyttämiseksi tulevaa EU-jäsenyyttä varten.

7.4 Säännöllisen ja rakentavan toimielinten välisen vuoropuhelun ylläpitäminen

Euroopan parlamentti, neuvosto, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea, joilla kullakin on erityinen tehtävänsä Euroopan kansalaisia ja sidosryhmiä kohtaan, ovat keskeisiä vuoropuhelukumppaneita kilpailupolitiikassa. Pandemiasta huolimatta vuoropuhelua jatkettiin menestyksekkäästi koko vuoden 2020 nykyaikaisten viestintävälineiden avulla.

Komissio antoi syyskuussa 2020 vastauksensa 18. kesäkuuta 2020 annettuun parlamentin päätöslauselmaan komission kertomuksesta kilpailupolitiikasta vuonna 2018 (esittelijä Yon-Courtin (Renew, FR)). Vastauksessa korostettiin muun muassa ulkomaisia tukia koskevan valkoisen kirjan hyväksymistä ja pohdintoja sulautumiin liittyvän siirtojärjestelmän käytön lisäämisestä kattamaan myös tällä hetkellä EU:n lainkäyttövaltaan kuulumattomat liiketoimet. Komissio korosti myös tarvetta toteuttaa digitaalisia alustoja koskevia kattavia politiikkatoimia valvomalla edelleen tiukasti kilpailusääntöjen noudattamista sekä mahdollisesti digitaalisten alustojen ennakkosääntelyllä. Vuonna 2020 johtava varapuheenjohtaja Vestager vieraili useaan otteeseen muissa toimielimissä, muun muassa parlamentissa, neuvostossa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteassa.